

Mind at Work

Een onderzoek vanuit Mind at Work, naar de
ouderparticipatie bij het school vervangend traject
Almeerkans

Auteur: Carline Out (406353)

Scriptie traject vanuit: Saxion, Deventer

Begeleiders: Dr. J. F. Jolij & S. van Dorsten

Datum: 7 januari 2019

Samenvatting

Almeerkans is een schoolvervangend traject voor jongeren die niet meer in aanmerking komen voor een voortgezet onderwijs diploma. Bij Almeerkans halen de jongeren hun MBO niveau 1 Entree diploma. Tijdens dit traject worden de jongeren ondersteund door een aantal medewerkers vanuit Almeerkans, maar de steun vanuit het thuisfront, is minstens zo belangrijk. De ouders kunnen de jongeren steunen door middel van het participeren aan afspraken en gesprekken, die over de ontwikkeling van de jongeren gaan. Helaas constateren de medewerkers van Almeerkans dat dit niet bij alle ouders consequent gebeurt. Tijdens dit kwalitatieve onderzoek worden de ouders van Almeerkans, door middel van semigestructureerde interviews, ondervraagd naar hun meningen en ideeën over hun eigen participatie bij het traject. De hoofdvraag van dit onderzoek luidt dan ook als volgt, welke factoren spelen volgens de ouders/verzorgers een rol in hun eigen participatie bij Almeerkans (om precies te zijn gaat het in dit onderzoek om participatie aan de intakegesprekken, terugkoppelingsgesprekken, POP gesprekken en de oudertrainingen)?.

Na het afnemen, analyseren, coderen en samenvatten van de interviews, kwamen de volgende bevindingen naar voren uit de resultaten. Factoren die ouders helpen bij hun participatie aan het traject zijn onder andere, helpende ervaringen die ouders opdoen tijdens gesprekken en de duidelijke communicatie over- en tijdens alle afspraken bij het traject. Daarnaast zijn er ook factoren naar voren gekomen die ouders kunnen belemmeren bij hun participatie tijdens dit traject, deze factoren hadden voornamelijk betrekking op de oudertraining.

Tijdens dit onderzoek was de respons laag, dit werd in zekere mate al verwacht door de onderzoeker, aangezien de doelgroep gedeeltelijk bestond uit ouders die niet altijd op komen dagen voor gesprekken en afspraken bij het traject. Toch heeft de onderzoeker alle 50 ouders benadert, negen ouders hebben deel genomen aan het onderzoek. De redenen die ouders gaven om niet te participeren aan het onderzoek zijn opgenomen in hoofdstuk vier.

De aanbeveling van dit onderzoek sluit aan bij de lage respons van de doelgroep. De ouders die niet bereikt zijn, zijn juist de ouders die wellicht nuttige informatie kunnen geven over welke factoren voor hen mee spelen in het wel dan niet participeren aan afspraken en gesprekken tijdens het traject, dat hun jongeren volgen. Deze en alle andere ouders, zouden in het vervolg anders benadert kunnen worden omtrent de ouderparticipatie. De onderzoeker stelt voor om bij aanvang, tussentijds en na afloop van het traject, de ouders te ondervragen aan de hand van vooraf opgestelde interviews die de mate van onder andere de tevredenheid meten, die ouders ervaren over hun participatie aan het traject. Wellicht kan de opdrachtgever met deze uitkomsten bepaalde aspecten die te maken hebben met het participeren van ouders aan het traject aanpassen.

Voorwoord

In dit scriptie rapport leest u hoe de student, Carline Out, haar onderzoek heeft verricht bij het re-integratie bureau Mind at Work te Almere, op de jongeren afdeling bij het project Almeerkans. Tijdens het stage lopen bij Almeerkans, van september 2017 tot en met juli 2018, kreeg de student de mogelijkheid om een afstudeeronderzoek te verrichten bij Almeerkans. Deze kans greep de student aan en zij ging opzoek naar een afstudeeronderwerp. Tijdens het stage lopen viel het de student op, en kreeg zij ook te horen van de medewerkers van Almeerkans, dat er vaak ouders zijn die niet komen opdagen bij afspraken. Het leek er soms op alsof de ouders geen zin hadden om te participeren en bij sommige ouders kwam het over alsof al die afspraken hen te veel werden. In overleg met de opdrachtgever heeft de student toen het onderwerp vastgesteld, namelijk, de ouderparticipatie bij het traject Almeerkans.

Voorafgaand en tijdens mijn onderzoek heb ik veel steun gehad aan mijn stagebegeleidster Babs de Haas, de psycholoog bij het traject, die mij ondersteunde en advies gaf omtrent de deelnemers en het onderzoek opstellen, et cetera. Ik wil haar dan ook hartelijk bedanken. Ook wil ik mijn scriptiebegeleidster dr. Jolij bedanken voor alle steun, informatie en het meedenken tijdens mijn gehele onderzoekstraject. Zij heeft mij bijzonder goed geholpen en de moed gegeven om mijn onderzoek voort te zetten en af te maken. Ook mevrouw van Dorsten wil ik bedanken voor de feedback en ondersteuning tijdens mijn traject. Daarnaast moet ik de opdrachtgever, en tevens mijn nieuwe werkgever, bedanken voor de kans en het vertrouwen om zo zelfstandig de opdracht uit te mogen voeren en tot een succes te brengen. Ik ben er van overtuigd dat zij met de resultaten uit de voeten kunnen en deze kunnen gebruiken in het verbeteren van de ouderparticipatie bij het traject Almeerkans.

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1-Inleiding	5
Aanleiding van het onderzoek.....	5
Onderzoeksvraag.....	7
Doelstelling van het onderzoek.....	8
Hoofdstuk 2	10
Participatie	10
Communicatie	14
Conceptueel model	14
Hoofdstuk 3.....	16
Onderzoeksdoelgroep	16
Onderzoeksinstrument.....	16
Procedure	17
Analyse	18
Hoofdstuk 4	19
Resultaat respons	19
Participatie	19
Communicatie	25
Afsluitend (Participatie).....	26
Tips, hoe kan de ouderparticipatie vergroot worden	26
Hoofdstuk 5.....	28
Conclusie	28
Communicatie (deelvraag 7 en 8)	28
Participatie deel 2 (deelvraag 3 en 4).....	28
Hoofdvraag	29
Discussie	30
Aanbevelingen	31
Bijlagen	33
1. Toestemmingsformulier	33
2. Interview.....	34
3. Logboek	38
4. Plan van aanpak aanbeveling	39
5. Literatuur	41
6. Stellingen verdediging	42

Hoofdstuk 1-Inleiding

In dit hoofdstuk leest u een beschrijving over het traject Almeerkans. Ook zult u de aanleiding van het onderzoek lezen en daarmee wordt het probleem van de opdrachtgever duidelijk. Aan het eind van het hoofdstuk leest u de onderzoeksvraag en de mogelijke oplossingen voor het probleem waar Almeerkans tegen aan loopt.

Aanleiding van het onderzoek

Het project Almeerkans, onderdeel van Mind at Work in Almere, is er voor jongeren die niet naar behoren kunnen functioneren op het regulier middelbaaronderwijs. Het is een school vervangend traject. De jongeren zijn om verschillende redenen door de middelbare school van herkomst doorverwezen naar Almeerkans. De redenen variëren, voorbeelden zijn gedrag –en motivatieproblematiek en ondermaats prestatievermogen. Almeerkans begeleidt deze leerlingen naar een beroepsopleiding of betaald werk. Gedurende maximaal anderhalf jaar worden de leerlingen intensief begeleid door de coaches, trainers en docenten van Almeerkans om hun MBO niveau 1 Entree diploma te halen. De leeftijd van de deelnemers varieert tussen de 15 en de 27 jaar (Mind at Work, 2017).

Het traject dat jongeren bij Almeerkans doorlopen is als volgt: Na de aanmelding bij Almeerkans volgt er een intakegesprek. Na het intakegesprek wordt er een screeningsonderzoek bij de jongere afgenomen. De resultaten van dit onderzoek en het intakeverslag worden aan de jongere en de ouders terug gekoppeld. Ondertussen start de jongere zo snel mogelijk met de sociale competentietraining en krijgt de jongere een coach toegewezen. De coach begeleidt de jongere naar een oriënterende stageplaats, daar moeten de jongeren 24 uur per week stage lopen, minimaal één maand aaneengesloten. De sociale competentietraining en de oriënterende stage lopen, duurt ongeveer vier maanden, dit is fase één. Als het traject volgens plan verloopt, mag de jongere door naar fase twee. De jongere gaat dan naar school bij Almeerkans en volgt drie dagdelen per week lessen op MBO niveau 1. Daarnaast loopt de jongere zestien uur per week een BPV (Beroeps Praktijk Vormend) stage bij een erkend leerbedrijf. Als de jongere voldoet aan de gestelde eisen vanuit school en het ROC, mag hij/zij examens maken op het ROC. Wanneer de jongeren de examens hebben gemaakt, waarbij zij ook slagen met een onvoldoende, gaan de jongeren door naar fase drie, de nazorg fase. In fase drie worden de jongeren nog vier maanden begeleidt, als zij dit nodig hebben en willen, in de volgende stap die zij gezet hebben. De jongeren kunnen onder andere doorstromen naar een MBO niveau twee opleiding of als school minder passend is voor de jongere, worden zij begeleidt naar werk.

In de visie van Almeerkans zijn de volgende drie steekwoorden van belang: Samen, Veilig en Ontwikkeling. Bij deze woorden draait het erom dat de jongeren Samen met hun omgeving, waaronder de ouders vallen, in een Veilige en gestructureerde omgeving, die Almeerkans biedt, hun Ontwikkeling doormaken en voortzetten. Dit met de hulp van hun ouders die een ondersteunende rol hebben bij het begeleiden van de jongeren, door samen deel te nemen aan de afspraken en hen bij te staan in hun ontwikkeling (Mind at Work, 2017).

Het is tijdens het gehele traject de bedoeling dat ouders van minderjarige jongeren mee komen naar afspraken die over de ontwikkeling of de voortgang van de jongeren gaan. Dit zijn in totaal minimaal

elf afspraken, mits het traject zonder problemen verloopt. De gedachte van Almeerkans is dat ouders een voorbeeldfunctie hebben en zij laten door middel van hun participatie aan het traject, aan de jongeren zien dat zij geïnteresseerd zijn in hun voortgang bij het traject en hun jongeren ondersteunen tijdens de deelnamen aan het traject Almeerkans. Het is belangrijk voor jongeren dat zij het idee hebben dat hun ouders betrokken zijn en dat zij bij hun ouders terecht kunnen voor sociale steun. Sociale steun heeft een positieve invloed op het welbevinden van een persoon. Het krijgen van sociale steun zorgt op school voor meer motivatie, samenwerking en aanpassing aan school bij studenten (Estell & Perdue, 2013; Boekaerts, Seegers & Vedder, 2005). Er wordt door medewerkers gezien dat er grote successen te behalen zijn als ouders ook vanuit huis hun jongere stimuleren om actief deel te nemen aan school, naast de begeleiding vanuit Almeerkans. Zo werk je ook systemisch en dan heeft de begeleiding de meeste kans van slagen (B. de Haas, persoonlijke communicatie, juli 2018).

Volgens B. de Haas en A. van der Lee (persoonlijke communicatie, juli 2018) belemmert een lage opkomst van ouders op afspraken, 1. De communicatie tussen beide partijen. 2. Tevens hindert dit de medewerkers, omdat zij veel tijd kwijt zijn aan het herhaaldelijk maken van nieuwe afspraken en het zoeken van contact met ouders die soms slecht te bereiken zijn. Dit neemt tijd in beslag die zij beter kunnen besteden in de begeleiding van de jongeren. 3. Ook hebben veel jongeren in hun schoolverleden negatieve ervaringen opgedaan, daarom is het nu juist belangrijk om op positieve ervaringen in te steken. Daar is de hulp van de ouders bij nodig. Zij kunnen de kinderen complimenteren en bijsturen, van huis uit aanmoedigen en ondersteunen in het opdoen van nieuwe ervaringen en het aanleren van competenties. Dit is een belangrijk onderdeel van het sociaal competentie model waar Almeerkans zijn traject op gebaseerd heeft. Als de ouders en de begeleiders vanuit Almeerkans allemaal op dezelfde lijn zitten, afspraken maken en deze nakomen, dan is de kans van slagen het grootst. Als er niet voldoende communicatie tussen medewerkers en ouders is, en er afspraken gemist worden, kan dit de voortgang van de jongeren belemmeren tijdens het traject. Zij kunnen terugvallen in het gedrag dat er voor gezorgd heeft dat zij van hun school van herkomst af moesten. Voorbeelden zijn spijbelgedrag, storend gedrag in de lessen en gezagsondermijnd gedrag. Als deze gedragingen niet van beide kanten, uit de omgeving van de jongeren, de kop in gedrukt worden, is het moeilijk om dit gedrag op tijd bij te sturen. Daarom is het motto dat elke gemiste afspraak er één te veel is (Mind at Work, 2017).

Bij de elf afspraken gedurende het traject, waar ouders geacht worden aanwezig te zijn, blijkt de opkomst laag te zijn. De oudertraining en de POP gesprekken die in november 2017 hebben plaatsgevonden zijn op aanwezigheid gescoord door de onderzoeker, het percentage ligt tussen 7.5 en 52% (zie tabel 1 voor alle percentages). Het aantal aanwezige ouders bij de oudertraining verschilde per bijeenkomst (totaal vier bijeenkomsten). Bij voorgaande POP gesprekken hebben coaches schattingen gemaakt over het aantal participerende ouders. Ook bij de oudertraining die elk jaar aangeboden wordt, hebben de coaches een schatting gemaakt van het aantal participerende ouders bij de trainingen (zie tabel 1 voor de geschatte percentages). Alle ouders van de jongeren worden drie keer voorafgaand aan de training uitgenodigd om de oudertraining bij te wonen. Deze bijeenkomsten zijn vrijwillig, wel wordt het de ouders aangeraden om te komen. Ook bij andere afspraken, zoals intakegesprekken of terugkoppelingsgesprekken, komt het voor dat ouders niet komen opdagen. Deze gemiste afspraken worden niet bijgehouden of gescoord, de cijfers berusten op een inschatting (B. de Haas, persoonlijke communicatie, juli 2018).

Tabel 1: Gescoorde en geschatte opkomst aanwezige ouders bij de oudertrainingen en POP gesprekken

Opkomst ouders	Oudertraining (4 avonden)	POP gesprekken
November 2017	7.5 – 18.5 % (gescoord)	52 % (gescoord)
2004 - mei 2017	7.5 – 40 % (geschat)	40 – 100 % (geschat)

In een grootschalig onderzoek van Hill & Tyson (2009), over de invloed van de ouderbetrokkenheid en ouderparticipatie op prestaties van studenten, komt naar voren dat in 50 verschillende studies de ouderbetrokkenheid en ouderparticipatie positief gerelateerd is aan de school prestaties van de jongeren. Dit is een van de redenen van Almeerkans om ouders te betrekken bij het traject. Het feit dat er zo'n lage opkomst is roept een aantal vragen op bij de opdrachtgever. Zijn er belemmerende of helpende factoren die maken dat ouders wel of niet participeren aan afspraken? Als er factoren meespelen en deze factoren bekend zijn bij Almeerkans, kunnen de medewerkers rekening proberen te houden met deze factoren. Wat denken ouders over hun participatie bij Almeerkans? Als er bekend is hoe de ouders over hun participatie denken, en dit bijvoorbeeld een negatief beeld is, kunnen de medewerkers bij Almeerkans het gesprek met deze ouders aangaan en kijken wat zij nodig hebben. Wat vinden ouders van de communicatie bij Almeerkans? Als er ouders zijn die vinden dat er iets mis is met de manier van communiceren binnen Almeerkans, zouden de medewerkers hier naar kunnen luisteren en de moeilijkheden in de communicatie proberen op te lossen. Het antwoord op deze vragen zou de opdrachtgever kunnen gebruiken om, indien mogelijk, de ouderparticipatie te optimaliseren. Een optimale ouderparticipatie zou betekenen dat ouders aan alle afspraken deelnemen die zij bij Almeerkans aangeboden krijgen.

Er is nog niet eerder onderzoek gedaan bij Almeerkans naar de ouderparticipatie. Almeerkans wil nu graag weten wat ouders beweegt om wel of niet naar afspraken te komen. Als ouders denken dat zij op een andere manier betrokken dienen te worden of op een andere manier benadert dienen te worden, dan wil Almeerkans dit ook graag weten. Door de feedback van de ouders te vragen en eventueel aanpassingen te maken aan de ouderparticipatie, wil Almeerkans de slagingskans van de jongeren die deelnemen aan Almeerkans maximaliseren (Mind at Work, 2017). Uit de wens van de opdrachtgever zijn de volgende vragen naar voren gekomen.

Onderzoeksvraag

Om de ouderparticipatie (die kan variëren van 0 tot 100%) te optimaliseren, door de ouders naar hun mening te vragen over factoren die meespelen in het wel of niet deelnemen aan de afspraken waar zij geacht worden te verschijnen, zijn de volgende onderzoeksvragen opgesteld.

Hoofdvraag:

Welke factoren spelen volgens de ouders/verzorgers een rol in hun eigen participatie bij Almeerkans (om precies te zijn gaat het in dit onderzoek om participatie aan de intakegesprekken, terugkoppelingsgesprekken, POP gesprekken en de oudertrainingen)?

Uit deze onderzoeksvraag vloeien een aantal deelvragen voort die beantwoord dienen te worden voor de onderzoeksvraag beantwoord kan worden. Omdat het in dit onderzoek draait om de meningen, ideeën en gedachten die ouders hebben over hun participatie aan Almeerkans, zijn er veel

aspecten waar de onderzoeker rekening mee probeert te houden. Er zijn een aantal deelvragen die sub vragen bevatten om de antwoorden op de deelvragen uit te kunnen splitsen.

Deelvragen:

Participatie

- Weten ouders/verzorgers dat zij geacht worden te participeren aan de intakegesprekken, terugkoppelingsgesprekken, POP gesprekken en de oudertrainingen?
- Wat denken ouders/verzorgers dat hun jongeren vinden van de participatie van hun ouders/verzorgers aan de intakegesprekken, terugkoppelingsgesprekken, POP gesprekken en de oudertrainingen?
- Hoe kan Almeerkans de kans dat ouders/verzorgers participeren aan intakegesprekken, terugkoppelingsgesprekken, POP gesprekken en de oudertrainingen vergroten, volgens de ouders/verzorgers zelf?
- Wat kunnen de ouders/verzorgers van de jongeren van Almeerkans zelf doen om de ouder participatie, van hen zelf en van andere ouders, te vergroten?

Belemmerende en helpende factoren

- Wat zijn *harde en *zachte belemmeringen volgens de ouders/verzorgers zelf om te participeren aan de intakegesprekken, terugkoppelingsgesprekken, POP gesprekken en de oudertrainingen?
- Wat zijn harde en zachte helpende factoren volgens de ouders/verzorgers zelf die maken dat ouders/verzorgers participeren aan de intakegesprekken, terugkoppelingsgesprekken, POP gesprekken en de oudertrainingen?

Communicatie

- Hoe ervaren ouders/verzorgers de manier van communiceren tijdens de intakegesprekken, terugkoppelingsgesprekken, POP gesprekken en de oudertrainingen (beantwoording d.m.v. schaalvraag)?
- Wat vinden ouders/verzorgers van de manier van communiceren (de uitnodiging en planning) over de intakegesprekken, terugkoppelingsgesprekken, POP gesprekken en de oudertrainingen?

* De termen harde en zachte belemmeringen/helpende factoren, wordt in hoofdstuk vier uitgelegd.

Doelstelling van het onderzoek

Mind at Work is een re-integratie organisatie die mensen helpt om een volgende stap in hun leven te zetten. Dit kan zijn met mensen die vastlopen bij hun werk of juist geen werk hebben. Het kan gaan om jongeren die vastlopen met school of die problemen ervaren met het vinden van werk. Mind at Work werkt samen met werkgevers, particulieren, de gemeente, het onderwijs en het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV). Sinds 2004 worden leerlingen die dreigen uit te vallen op het voortgezet onderwijs in Almere bij het project Almeerkans, dat onderdeel is van Mind at Work, opgevangen en begeleid. Almeerkans heeft een aantal coaches, docenten, trainers, psychologisch medewerkers en een psycholoog in dienst. Deze spelen allemaal een eigen rol in het begeleidingstraject wat de jongeren doorlopen. Drs. Zeef heeft Mind at Work in 1994 opgericht als psychologisch onderzoeks- en trainingsbureau. Het project Almeerkans, dat vanaf januari 2004 is opgestart, heeft al 600 jongeren begeleid die niet meer konden functioneren in het regulier

middelbaaronderwijs. Er is per kalender jaar ruimte om 50 jongeren op te vangen en te begeleiden naar het behalen van een MBO 1 Entreediploma (Mind at Work, 2017).

De medewerkers van Almeerkans zouden graag zien dat de ouderparticipatie toeneemt. Door de ouders mee te laten denken en ideeën te laten aandragen, wil de opdrachtgever er samen voor zorgen dat de ouderparticipatie toeneemt indien dit mogelijk is. De medewerkers hopen zo de factor ouderparticipatie, die een positieve invloed kan hebben op de prestaties van jongeren, te optimaliseren met behulp van de ouders van de jongeren (B. de Haas, persoonlijke communicatie, juli 2018). Dit onderzoek levert een bijdrage om de wensen en beleving van de ouders in kaart te brengen met als doel de ouderparticipatie te vergroten.

Hoofdstuk 2

In dit hoofdstuk worden de te meten constructen, namelijk, Ouderparticipatie, Belemmerende en Helpende factoren en Communicatie beschreven en uitgediept. Wat deze constructen met de ouderparticipatie bij Almeerkans te maken hebben, wordt duidelijk aan de hand van voorbeelden uit de praktijk en ondersteunende literatuur. Tevens zou de literatuur al antwoorden kunnen geven op de onderzoeksvragen, die vervolgens getoetst worden bij de deelnemers van het onderzoek.

Participatie

Waarom is ouderparticipatie belangrijk

In dit onderzoek wordt de term ouderparticipatie verkozen boven de term ouderbetrokkenheid, omdat de ouderbetrokkenheid vooral thuis plaatsvindt. Ouderbetrokkenheid is een vorm van emotionele betrokkenheid, zoals in het ondersteunen bij huiswerk of aansturen van gedrag. Ouderparticipatie vindt voornamelijk op school plaats, het gaat hier om actieve deelname van ouders aan activiteiten op school (Smit, Driessen, Sluiter, & Brus, 2007). Van ouderbetrokkenheid/participatie is volgens de landelijke adviesorganisatie van het onderwijs (CPS) sprake als uit het gedrag van de ouders blijkt dat zij zich gedeeld, samen met de onderwijsinstantie, verantwoordelijke voelen voor de schoolontwikkeling van hun kinderen (De Vries, 2010).

Ontwikkeling

Wanneer er een gelijkwaardige samenwerking tussen ouders en school ontstaat, vergroot dit de kans dat kinderen zich beter ontplooiën en ontwikkelen. Goed contact tussen ouders, school en kinderen komt de leerprestaties van de kinderen en de kwaliteit van de school ten goede (Ministerie onderwijs, cultuur en wetenschap, 2009). Mede hierom is het belangrijk dat ouders deelnemen aan de afspraken bij Almeerkans. Om de voortgang van de jongeren te monitoren en in overleg te blijven, bij positieve en negatieve ontwikkelingen tijdens het traject.

Een positieve ontwikkeling bij jongeren kan zijn; Als een jongere het moeilijk vindt om op tijd te komen en hier verbetering in laat zien. Deze positieve ontwikkelingen moeten door de omgeving gezien en gecomplimenteerd worden. Volgens Dinteren & Kuijpers (2017) is een jongere bij positieve feedback sneller geneigd om een ontwikkeling door te zetten. Het is belangrijk om in gesprek te gaan over gemaakte ontwikkelingen, om het zelfinzicht te vergroten. Het zelfinzicht van jongeren maakt grote ontwikkelingen door in de puberteit. Deze heeft de feedback en suggesties van volwassenen nodig, omdat zij zelf nog niet overal een mening over hebben ontwikkelt, om een inzicht te kunnen vormen. Bij Almeerkans wil men dit soort ontwikkelingen bespreken tijdens de ouderparticipatie momenten, deze zijn tijdens het deelnemen aan de afspraken en de oudertrainingen.

Een negatieve ontwikkeling kan zijn; Wanneer een jongere tijdens de les terug valt in oude patronen en gezagsondermijndend gedrag laat zien. Deze negatieve ontwikkeling moet met de jongere en de ouders besproken worden, om samen tot een oplossing te komen. Zo is er uit onderzoek gebleken dat wanneer ouders meer betrokken zijn bij school, studenten minder gedragsproblemen vertonen, een positievere houding hebben naar school toe en minder vaak uitvallen op school (Fann, Williams, & Wolters, 2012).

Waar moeten de ouders aan participeren?

Het intake- en terugkoppelingsgesprek

Het intakegesprek vindt plaats voor aanvang van deelname aan het project Almeerkans. Het gesprek is belangrijk om het verhaal vanuit de jongere en de ouders te horen. Er is op school vaak van alles

mis gegaan en er is een negatieve herinnering aan school ontstaan. De jongere en de ouders kunnen hun verhaal doen, door het stellen van specifieke vragen als; “Hoe denkt u over de reden van aanmelding en de start van u(w) (jongere) bij Almeerkans?”. Door deze vragen te stellen en met medeleven te reageren, wordt er begrip getoond voor hun situatie, zo kun je het vertrouwen in school bij hen weer opbouwen (B. de Haas, persoonlijke communicatie, juli 2018). De jongere is in principe aan het woord, maar de ouders worden regelmatig gevraagd om aanvullingen te doen. Zo ontstaat er een compleet beeld en is het verhaal van twee kanten duidelijk, de school van herkomst stuurt namelijk ook de reden van aanmelding toe. Aan het einde van het gesprek worden er samen met de jongere doelen opgesteld waar ze in fase 1 aan gaan werken.

Na het intakegesprek neemt de jongere deel aan een screeningsonderzoek. Tijdens het screeningsonderzoek worden een aantal tests bij de jongeren afgenomen. Dit zijn intelligentietests, persoonlijkheidstests, motivatietests, beroepeninteressesets, et cetera. De uitkomsten van het onderzoek en het verslag van het intakegesprek, moeten worden teruggekoppeld aan de ouders en de jongere. Het screeningsverslag is privé, het intakeverslag moet, na goedkeuring van de jongere en de ouders, doorgestuurd worden naar de school van herkomst. Deze blijft officieel eindverantwoordelijk voor de jongere, omdat de jongere daar ingeschreven blijft staan gedurende het traject (Mind at Work, 2017).

Het POP gesprek

Als de jongere ongeveer zes weken in het traject zit, vindt er een POP gesprek plaats met de jongere zelf, de ouders, de coach en de trainer. Dit gesprek gaat over de voortgang van de jongere in het traject, zowel bij de training als op stage. Het is belangrijk dat ouders hierbij aanwezig zijn om te horen hoe het met de jongere gaat en om zo nodig met de trainer en de coach te overleggen over verbeterpunten voor de jongere. Onderzoek wijst uit dat de sociale steun die adolescenten van hun ouders ontvangen, vaak als belangrijker wordt gezien dan de sociale steun die zij ontvangen van docenten. Sociale steun van ouders zorgt ervoor dat adolescenten meer geïnteresseerd zijn in school en actief participeren op school (Wang & Eccles, 2012). De voortgang van de jongere gaat niet altijd even goed, er zijn bijvoorbeeld jongeren die deels terugvallen in het gedrag dat zij op hun school van herkomst lieten zien en dat ervoor heeft gezorgd dat zij van school moesten. Het is belangrijk om schooluitval te voorkomen door op tijd het ongewenste gedrag bij te sturen. Closson, Green, Hoover-Dempsey, Sandler, Walker, Whetsel & Wilkins (2005) ondervonden dat ouderbetrokkenheid/ouderparticipatie positief samenhangt met lagere doublurecijfers, minder schooluitval en meer deelname aan vervolgonderwijs. Naast het bijsturen van ongewenst gedrag van jongeren bij Almeerkans, wordt er tijdens de evaluatiemomenten ook juist benoemd wat de jongere wel goed doet. Aan de hand van positieve bekrachtiging wordt er geprobeerd het gewenste gedrag te stimuleren (B. de Haas, persoonlijke communicatie, december 2018).

De oudertraining

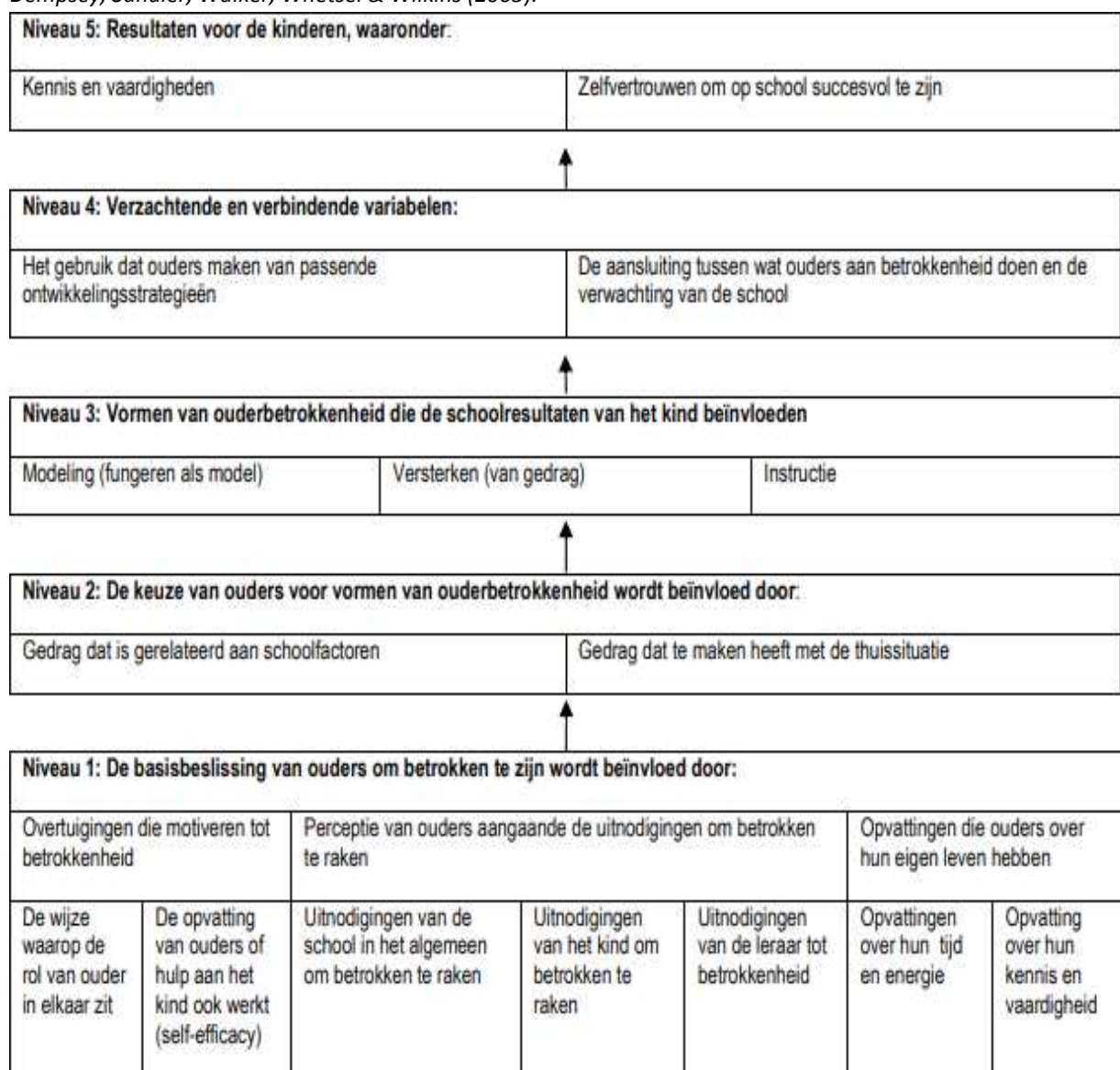
Uit het verantwoordingsverslag naar de gemeente Almere toe (Mind at Work, 2017) staat dat het in de loop der jaren steeds inzichtelijker geworden is dat de ouders een belangrijke rol innemen in het gezinssysteem. Zo kan het zijn dat de thuissituatie van grote invloed is geweest op de dreigende uitval van de jongere. De rol die de ouders nu innemen is van essentieel belang om de jongere te ondersteunen bij de stappen die zij kunnen maken naar een positievere draai in het leven. Om ouders te ondersteunen en meer te betrekken bij de weg die hun jongere bewandelt bij Almeerkans, is er een oudertraining opgezet.

De oudertraining telt vier bijeenkomsten, dit is vier weken achter elkaar, één dag in de week, anderhalf uur per avond. De training kan de ouders meer inzicht geven in de levensfase waarin hun jongere zich bevindt. Tijdens de training worden de ontwikkelingsfases waar jongeren doorheen gaan besproken. Daarnaast zijn er een aantal opdrachten, uit de training die de jongeren volgen, aangepast voor volwassenen. Bijvoorbeeld de Roos van Leary opdracht, deze moet inzicht geven in de communicatiestijlen die de ouders hanteren en dat ze hierin kunnen wisselen. Ook wordt er een analyse van de jongere gemaakt, aan de hand van de sociale competentie theorie. Met deze analyse worden bevorderende en belemmerende factoren in beeld gebracht op het gebied van kind- en omgevingsfactoren. Ook is er ruimte om ervaringen uit te wisselen, vragen te stellen en om met verschillende situaties uit de opvoeding, waar ouders tegenaanlopen, te oefenen. Volgens het Nederlands Jeugdinstituut (2013) kan een oudertraining een effectieve manier zijn om eventuele gedragsproblemen bij jeugdigen te verminderen. Kennisoverdracht, het aanleren van vaardigheden en technieken en het opstellen van een plan om de geleerde vaardigheden en technieken ook thuis toe te passen, zijn onderdelen die behoren tot een effectieve oudertraining.

Fungeren als een rolmodel

In het onderzoek van Closson et al. (2005) naar de betrokkenheid/participatie van ouders bij de schoolgang van hun kind, kwam het gereviseerde basismodel ouderbetrokkenheid voort (figuur 1). Een aantal van de factoren die in het basismodel staan, komen ook terug in het onderzoek naar de ouderparticipatie bij Almeerkans (zie figuur 1, niveau 3). Door de onderzoekers wordt er van uitgegaan dat ouders een belangrijke bijdrage hebben als rolmodel, voor het versterken van het gedrag van de jongeren en om instructies te geven aan hen over gedrag. Het is dus van belang dat de ouders van Almeerkans naar de afspraken en gesprekken komen die hun kind aangaan, om het goede voorbeeld te geven als model. Ook kunnen ouders een rol spelen in het versterken van het gedrag van de jongeren. De ouders fungeren samen met de werknemers van Almeerkans als instructiegevers van gewenst gedrag en zij zullen ook samen het nieuwe gewenste gedrag moeten prijzen om het zo versterken. Dit gebeurt onder andere tijdens de POP gesprekken. Ook de sociale leertheorie van Bandura (1962) stelt dat mensen leren uit observatie, imitatie en modeling. Dit heeft hij onder andere bewezen door zijn beroemde Bobo Doll experiment. De theorie stelt, dat mensen niet alleen leren als zij zelf bestraft of beloond worden naar hun daden, maar dat mensen ook leren door het observeren van andermans gedrag en de beloning of bestraffing die hierop volgen. Daarnaast beschrijft ook de Wit (1995), dat ouders een sociaal rolmodel voor hun jongeren zijn, zij het negatief of positief, jongeren kopiëren gedrag uit hun omgeving. Als de ouders willen dat hun kind naar school gaat en dit serieus neemt, zullen zij zich ook aan de afspraken en verplichtingen moeten houden bij Almeerkans.

Figuur 1. Een vertaling van het gereviseerde basismodel ouderbetrokkenheid van Closson, Green, Hoover-Dempsey, Sandler, Walker, Whetsel & Wilkins (2005).

Belemmerende en helpende factoren

Voorafgaand en tijdens het deelnemen aan afspraken zijn er bij mensen altijd factoren die meespelen in het overwegen tot en het maken van een afspraak. Zo zijn er factoren die mensen kunnen belemmeren of helpen voorafgaand of tijdens het deelnemen aan afspraken. Er kunnen factoren meespelen die invloed hebben op de reis naar de afspraak, zoals; tijd, transport, financiën, gezondheid en oppas. Tevens kunnen er factoren meespelen die invloed hebben op het maken of deelnemen aan de afspraak, zoals; stemming/zin, motivatie, betrokkenheid bij en duidelijkheid over de afspraken. Alle genoemde factoren kunnen een rol spelen bij de ouders, voorafgaand of tijdens het deelnemen aan hun afspraken bij Almeerkans.

Er zijn ouders die werken of anderszins misschien geen tijd kunnen vinden om deel te nemen aan afspraken. Ook kan het meespelen dat er nog andere kinderen thuis zijn die niet ergens anders ondergebracht kunnen worden. Tevens kan het zijn dat ouders niet de financiële middelen hebben of

geen transport hebben om aan de afspraken te participeren. De gezondheid van ouders is ook een factor die invloed kan hebben op de deelname aan afspraken. Daarnaast speelt de stemming/zin en motivatie van de ouders een rol, er is voorafgaand aan dit onderzoek al bekend bij de medewerkers, dat er altijd ouders zijn die negatief tegenover de deelname aan het traject staan. Ook de betrokkenheid van de ouders, bij het traject en hun jongeren, kan van invloed zijn op de deelname aan afspraken. Als ouders een negatieve houding hebben, kan dit de houding van de jongeren ook beïnvloeden. Er is in het verleden gebleken dat sommige ouders geen zin meer hebben in al die afspraken rondom school, omdat zij op de vorige school al aan veel afspraken hebben moeten deelnemen (B. de Haas en A. van der Lee, persoonlijke communicatie, juli 2018).

De hierboven omschreven factoren worden tijdens dit onderzoek uitgevraagd, omdat de opdrachtgever wilt weten of deze, of andere factoren, meespelen bij de ouders in het participeren aan afspraken. Tijdens dit onderzoek wordt de ouders gevraagd of deze, of andere factoren die zij zelf benoemen, belemmerend of helpend zijn in hun deelname aan de afspraken bij Almeerkans. Het is belangrijk om te weten welke factoren er meespelen bij ouders, zodat medewerkers van Almeerkans daar ook rekening mee kunnen proberen te houden of de ouders kunnen ondersteunen in hun participatie. Bij een gebrek aan financiën kan er misschien worden gekeken of de ouders recht hebben op een soort bijzondere bijstand. Als gezondheid een probleem is, kan er wellicht een huisbezoek plaatsvinden. Als de ouders niet gemotiveerd zijn, kunnen er gesprekken komen om te onderzoeken wat daar de oorzaak van is en wat zij hierin nodig hebben.

Communicatie

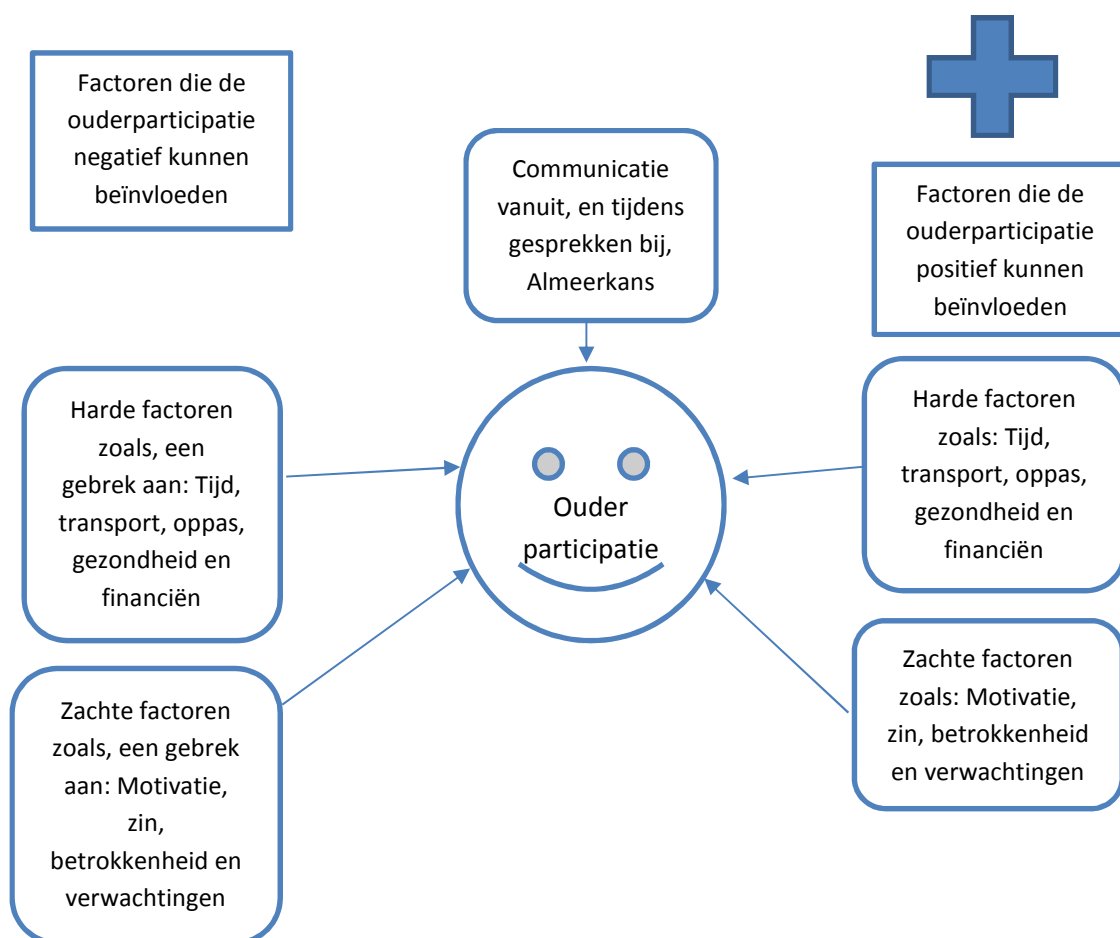
Goede communicatie op school is belangrijk. Goede communicatie is gebaseerd op tweerichtingsverkeer tussen ouders en school in gesprekken, ook wel een samenwerkingsverband. Het betekent dat zowel ouders als docenten mee doen en mee denken in het onderwijs van de jongeren (Pamijer, 2012). Tijdens de gesprekken die ouders hebben bij Almeerkans wordt hen gevraagd om mee te denken bij problemen, om hen zo te betrekken bij het traject. Tevens worden zij ook betrokken als de jongeren vooruitgang boeken. Als het nodig is, is er in de tijd die tussen de gesprekken in zit, tijdens het gehele traject, ook contact met ouders als er samenwerking vereist is. Een goede vorm van communicatie over de schoolgang van de jongere is moeilijk op gang te krijgen of in stand te houden, als ouders niet participeren aan gesprekken (Mind at Work, 2017). Mede daarom wordt tijdens dit onderzoek aan de ouders gevraagd hoe zij de communicatie bij Almeerkans ervaren, tijdens hun deelname aan de gesprekken en of zij denken dat er dingen anders kunnen.

Conceptueel model

Uit de hoofdvraag van de opdrachtgever zijn een aantal deelvragen voortgekomen die beantwoord dienen te worden, voor de hoofdvraag, welke factoren spelen volgens de ouders/verzorgers een rol in hun eigen participatie bij Almeerkans (om precies te zijn gaat het in dit onderzoek om participatie aan de intakegesprekken, terugkoppelingsgesprekken, POP gesprekken en de oudertrainingen)?, beantwoord kan worden. Deze deelvragen houden verband met de constructen participatie, belemmerende en helpende factoren en communicatie. De literatuur over de bovenstaande constructen is in dit hoofdstuk is duidelijk beschreven en afgebakend. Het onderzoek naar de ouderparticipatie bij Almeerkans, zal zich enkel op deze constructen richten. In het volgende hoofdstuk zal de opzet van het onderzoek en de uitvoering hiervan beschreven worden. Na afloop

van het onderzoek en na het analyseren van de gegevens, zal er duidelijk worden of de hoofdvraag van dit onderzoek, beantwoord kan worden met de gekozen constructen.

Tijdens dit kwalitatieve explorerende onderzoek worden geen hypothesen geschetst, omdat er nog niet eerder onderzoek is verricht naar de ouderparticipatie bij een soort gelijk traject als Almeerkans en er dus geen bronnen zijn die de hypothesen zouden kunnen ondersteunen. Daarnaast kan de onderzoeker geen uitspraken doen over wat er uit dit onderzoek gaat komen, omdat er meningen uitgevraagd gaan worden en omdat er niet eerder onderzoek is verricht naar deze meningen. Buiten het feit om dat dit een explorerend onderzoek is, kan er wel een verwachting worden geschetst. Deze is dat er waarschijnlijk uit de resultaten zal blijken dat er factoren zullen zijn die meespelen bij de ouders, in hun participatie aan de gesprekken bij Almeerkans, die hun belemmeren in het aanwezig zijn bij de afspraken die zij hebben bij Almeerkans.

Hoofdstuk 3

Onderzoeksmethode

Omdat er bij Almeerkans nog niet eerder onderzoek is verricht naar de ouderparticipatie, wordt er in dit onderzoek gekozen voor een kwalitatieve onderzoeksmethode, namelijk semigestructureerde interviews. Zo kan de onderzoeker de onderzoeksvraag verkennen aan de hand van informatie die door de deelnemers aangereikt wordt en doorvragen op alle onderwerpen die zij aanhalen. Ook kan de onderzoeker onderwerpen die al besproken zijn bijvoorbeeld overslaan of verder uitvragen. Deze mogelijkheden zijn er niet als er een vragenlijst gebruikt zou worden. Door middel van een interview kunnen er factoren en zaken aan het licht komen, die ouders belemmeren of helpen, waar de opdrachtgever geen weet van had en niet op voorhand in het interview heeft gezet om uit te vragen. De onderzoeker wil, door middel van doorvragen bij onduidelijke antwoorden, een compleet beeld van de gedachten en ideeën die de ouders hebben neer kunnen zetten. Zo blijven er zo min mogelijk twijfels bestaan over antwoorden die anders geïnterpreteerd zouden kunnen worden (Verhoeven, 2011).

Onderzoeksdoelgroep

De ouders van jongeren die deelnemen aan het project Almeerkans, dit zijn er momenteel 50, zijn de onderzochte populatie die worden gevraagd om deel te nemen. Tijdens dit onderzoek worden de ouders van jongeren die in fase één en in fase twee van het project zitten, anno 2018, benadert. Het draait hier dus om een clustersteekproef, omdat alle ouders, uit de deelpopulaties fase één en twee, worden benadert (Verhoeven, 2014). Ouders uit fase 3 worden niet benadert tijdens dit onderzoek. De benaderde ouders en jongeren komen uit Almere, dit is een vereiste voor de jongeren om te mogen deelnemen aan het project Almeerkans.

Onderzoeksinstrument

Als onderzoeksinstrument zal het door de onderzoeker zelf opgestelde semigestructureerde vragenlijst worden gebruikt (zie bijlage 2, waar deze vragenlijst is opgenomen). Het interview is tot stand gekomen door middel van het opstellen van vragen die logischerwijs voortvloeien uit de opgestelde deelvragen en de uitkomsten uit de bestudeerde literatuur. De onderzoeker heeft eerst zelf deelvragen bedacht, met input van de opdrachtgever. Deze vragen zijn vervolgens omgezet in interviewvragen, welke de opdrachtgever heeft goedgekeurd. Ook bestaat een groot onderdeel van het interview uit een tabel met constructen die per onderdeel uitgevraagd moeten worden. Als de ouder al antwoord geeft op een onderdeel of construct, moet deze niet nogmaals uitgevraagd worden. Ook kan het zijn dat een ouder een factor niet snapt, deze kan dan ter plekke uitgelegd worden.

De constructen die gemeten worden zijn als volgt: Participatie, belemmerende en helpende factoren, ervaringen en communicatie. Met het construct participatie wordt getracht te meten hoe de ouders denken over hun participatie aan de gesprekken. Tevens wordt er gevraagd of de ouders ervan op de hoogte zijn dat zij dienen te participeren aan alle gesprekken. Een voorbeeld vraag is: “Weet u dat u verwacht wordt om deel te nemen aan het intakegesprek, het terugkoppelingsgesprek, de POP gesprekken en de ouderbijeenkomsten?”.

Met het construct belemmerende en helpende factoren wordt er aan de ouders gevraagd welke factoren er voor hen meespelen om wel dan niet te participeren aan de verschillende gesprekken. De onderzoeker heeft verschillende factoren die mee zouden kunnen spelen bij ouders op een rijtje gezet: Motivatie/verplichting. Eigen Betrokkenheid. Zin/stemming. Afspraken helder. Tijd. Oppas. Transport. Financiële middelen. Fysieke en mentale gezondheid. Deze factoren worden per gesprek (intake- en terugkoppelingsgesprek, POP gesprek en ouderbijeenkomsten) uitgevraagd. Een voorbeeldvraag is: “Wat zijn belemmeringen en helpende factoren volgens de ouders/verzorgers zelf om te participeren aan het intakegesprek?”.

Naast de verschillende factoren die meespelen bij ouders wordt hen ook gevraagd naar eerdere ervaringen, dit is tevens een onderdeel van de belemmerende en helpende factoren. Hier wordt echter extra aandacht aan besteed, omdat het een factor is die de deelname aan volgende gesprekken eventueel kan beïnvloeden. De factoren die worden uitgevraagd bij ervaringen zijn als volgt: Sfeer. Voelt zich begrepen/gehoord. Informatie is duidelijk. Nuttig. Helpend. Met het construct ervaringen, wordt getracht te meten welke ervaringen ouders hebben opgedaan tijdens hun eventuele eerdere deelname aan de verschillende gesprekken en of deze ervaringen hen hebben beïnvloed. Een voorbeeldvraag is: “Heeft deze ervaring uw deelname in algemene zin beïnvloed om nog deel te nemen aan andere gesprekken?”.

Bij het construct communicatie wordt getracht te meten of de communicatie duidelijk is omtrent het maken van de afspraken waaraan de ouders deel dienen te nemen. Daarnaast moet het construct meten of de communicatie tijdens de verschillende gesprekken waaraan de ouders deel dienen te nemen duidelijk is. Een voorbeeldvraag is: “Was het voor u duidelijk wanneer u moest verschijnen op de verschillende afspraken?”.

Procedure

De ouders worden, in de periode van 1 mei tot en met 21 mei, telefonisch door de onderzoeker gevraagd of zij willen deelnemen aan een onderzoek naar de participatie van ouders bij het project Almeerkans.

Als de ouders aangeven dat zij willen deelnemen dan wordt er een afspraak ingepland op het hoofdkantoor van Almeerkans. Er wordt de ouders om toestemming gevraagd, tijdens het telefoongesprek, om de gesprekken op te nemen met een audio-recorder. Ook wordt er schriftelijk om toestemming gevraagd om de informatie die ouders geven te mogen verwerken in het onderzoek (zie bijlage 1). Er wordt vermeld dat de interviews anoniem verwerkt worden en op aanvraag te verkrijgen zijn bij de onderzoeker. Het onderzoek wordt in de scriptie-database van het HBO gezet, deze is openbaar benaderbaar.

Mochten de ouders niet willen participeren aan het onderzoek, omdat zij geen mogelijkheid zien om naar het kantoor te komen, dan kan de onderzoeker voorstellen om het interview telefonisch af te nemen. Mocht dit niet wenselijk zijn, dan kan de onderzoeker voorstellen het interview op een nader te bepalen locatie af te nemen, in overleg met de opdrachtgever. Ouders die afwijzend reageren op de vraag of zij willen deelnemen aan het onderzoek, worden naar de reden gevraagd die zij hebben om niet deel te nemen aan het onderzoek. De reden om niet deel te nemen aan het onderzoek kan ook van belang zijn om mee te nemen in de resultaten. Aangezien het hier gaat om een onderzoek dat gebaseerd is op het feit dat de ouderopkomst bij de verschillende gesprekken laag is, moet er rekening worden gehouden met een lage respons. De hoop van de onderzoeker is om een respons

van 50 te halen. Er wordt echter rekening gehouden met een respons tussen de 15 en 20 ouders. Er spelen complexe situaties in de levens van de jongeren en de ouders, die maken dat het aantal deelnemers waarschijnlijk kleiner zal zijn dan gehoopt.

Op het moment dat het interview is ingepland en tot uitvoering wordt gebracht moet de onderzoeker een rustige ruimte tot haar beschikking hebben, het toestemmingsformulier, goede geluidsapparatuur en alles wat nodig is bij de hand hebben.

Nadat de onderzoeker de ouders ontvangen heeft en welkom heeft geheten op het kantoor, biedt zij de ouders wat te drinken aan. Na het op het gemak stellen vertelt de onderzoeker wat de bedoeling is. Dat het interview opgenomen wordt, dat het ongeveer 1 uur duurt, dat er geen goede of foute antwoorden zijn en dat het interview gemaakt is om de meningen en ideeën van de ouders uit te vragen. Tijdens het interview schrijft de onderzoeker hooguit korte aantekeningen op papier, zo blijft het contact persoonlijk en kan het interview vloeiend verlopen zonder lange schrijfpauzes. Als het interview is afgenomen vertelt de onderzoeker dat de ouder een samenvatting van het interview thuis gestuurd krijgt en dat deze goedgekeurd moet worden voor het gebruik hiervan in het onderzoek. Tevens wordt vermeld dat de gegevens anoniem verwerkt worden.

Analyse

Na het samenvatten van de interviews worden deze naar de ouders teruggestuurd voor hoor – weder hoor. Nadat de interviews getekend teruggestuurd zijn naar de onderzoeker, worden de meest voorkomende, relevante en overeenkomende antwoorden gecodeerd. Nadat de onderzoeker codes heeft toegewezen aan de antwoorden, worden de antwoorden met dezelfde codes samengevoegd tot een categorie. Deze categorieën worden weergegeven in een mindmap. Zo ontstaat er een duidelijk overzicht van de antwoorden die de respondenten hebben gegeven. Vervolgens kunnen de resultaten met elkaar vergeleken worden en kan daaruit een conclusie getrokken worden. Tevens wordt er door de onderzoeker gewerkt met een logboek (zie bijlage 3). Hierin houdt zij alle beslissingen bij die zij maakt ten aanzien van de gegevens uit de interviews die wel of juist niet in het onderzoek worden meegenomen en waarom. Dit is om de validiteit van het onderzoek te waarborgen.

Hoofdstuk 4

In dit hoofdstuk leest u hoe het onderzoek tot uitvoering is gebracht. Daarnaast krijgt u informatie over de respons bij het onderzoek en er zal antwoord gegeven worden op de deelvragen aan de hand van de vragen die gesteld zijn in de interviews. Deelvraag één en twee worden als eerst beantwoord. Deelvraag drie en vier worden aan het eind van het hoofdstuk beantwoord.

Uitvoering

Begin mei is de onderzoeker gestart met het contact opnemen met de 50 benaderbare deelnemers aan het traject, om hen uit te nodigen om te participeren aan het onderzoek. Van de deelnemers die niet wilde participeren werd de reden die zij daarvoor hadden genoteerd, om later mee te nemen in de resultaten van het onderzoek. De interviews vonden plaats in de periode van begin mei tot en met de eerste week van juni 2018.

Het afnemen van de interviews verliep volgens plan. Alle deelnemers hebben toestemming gegeven om de gegevens te gebruiken in dit onderzoek. Naderhand werden de deelnemers bedankt en werd hen verteld dat zij een samenvatting van het interview op de mail zouden krijgen voor hoor-weder hoor.

Na het uitwerken van de interviews in september 2018, heeft de onderzoeker de samenvattingen van de interviews naar de respondenten verstuurd per e-mail. Daarbij verzond zij een toestemmingsverklaring naar het huisadres van de respondenten, op papier met gefrankeerde enveloppe, die getekend teruggestuurd werd ter bevestiging dat de samenvatting goedgekeurd werd door de respondenten. Na het ontvangen van de verklaringen heeft de onderzoeker de interviews verwerkt in de resultaten van het onderzoek.

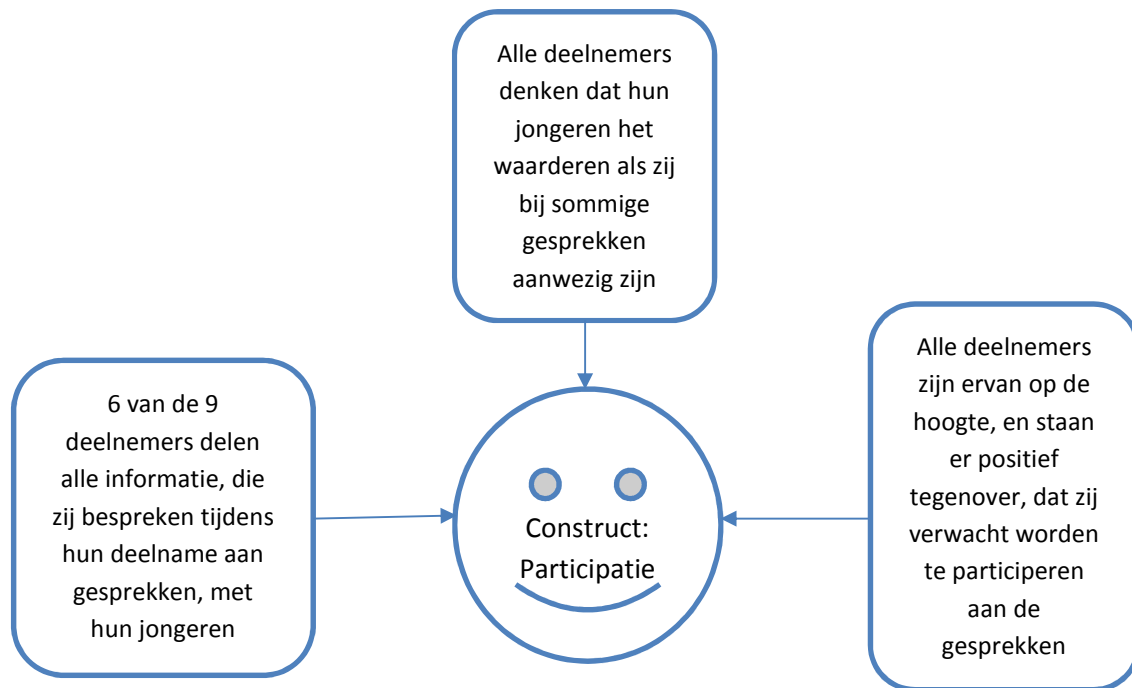
Resultaat respons

Van de 50 deelnemers bij Almeerkans hebben er negen respondenten deelgenomen aan dit onderzoek. De overige 41 deelnemers hadden verschillende redenen om niet te participeren aan dit onderzoek. Die redenen waren onder andere: Geen tijd (N=7), geen zin (N=5), slechte gezondheid (N=2) en geen transport (N=1). Daarnaast waren er tien deelnemers niet te bereiken, er waren acht deelnemers die onvoldoende Nederlands spraken, drie deelnemers kwamen hun afspraken met de onderzoeker niet na, twee deelnemers zaten in een kinderschermingstraject (tijdelijk slecht contact met ouders), twee jongeren waren vastgelopen in het traject en de ouders waren niet benaderbaar voor het onderzoek in verband met de vele gesprekken die zij al hadden en één deelnemer is gestopt met het traject.

Participatie

Op de deelvraag of ouders/verzorgers weten dat zij geacht worden te participeren aan de gesprekken en afspraken, komen de volgende uitkomsten naar voren. Alle deelnemers zijn er van op de hoogte dat zij dienden te participeren aan het intakegesprek, het terugkoppelingsgesprek, de POP gesprekken en de oudertrainingen. De respondenten geven aan hiervan op de hoogte te zijn gesteld ofwel tijdens het kennismakingsgesprek of door middel van een brief die zij thuis gestuurd kregen. Alle deelnemers staan positief tegenover het feit dat zij verwacht worden deel te nemen aan deze gesprekken. Antwoorden die de deelnemers gaven, op de vraag wat zij ervan vinden dat zij verwacht worden te participeren bij bovengenoemde gesprekken, waren onder andere: 'Logisch, dat doe je

voor je kind' of 'het is belangrijk om op de hoogte te blijven' of 'ik vind dit normaal' (zie figuur 2). Op de deelvraag wat ouders/verzorgers denken dat hun jongeren vinden van de participatie van hun ouders/verzorgers aan de gesprekken en afspraken, komen de volgende uitkomsten naar voren. Alle deelnemers denken dat hun jongeren het waarderen dat hun ouders aanwezig zijn bij de gesprekken waaraan de ouders moeten deelnemen. De deelnemers halen dit gegeven uit de gesprekken die zij voeren met hun jongeren, over de deelname van de ouders bij de gesprekken. Daarnaast geven zes van de respondenten aan dat zij alles wat er besproken wordt in de gesprekken, ook nabespreken met hun jongeren (zie figuur 2).

Figuur 2. Mind Map Participatie, beantwoording van de deelvragen.

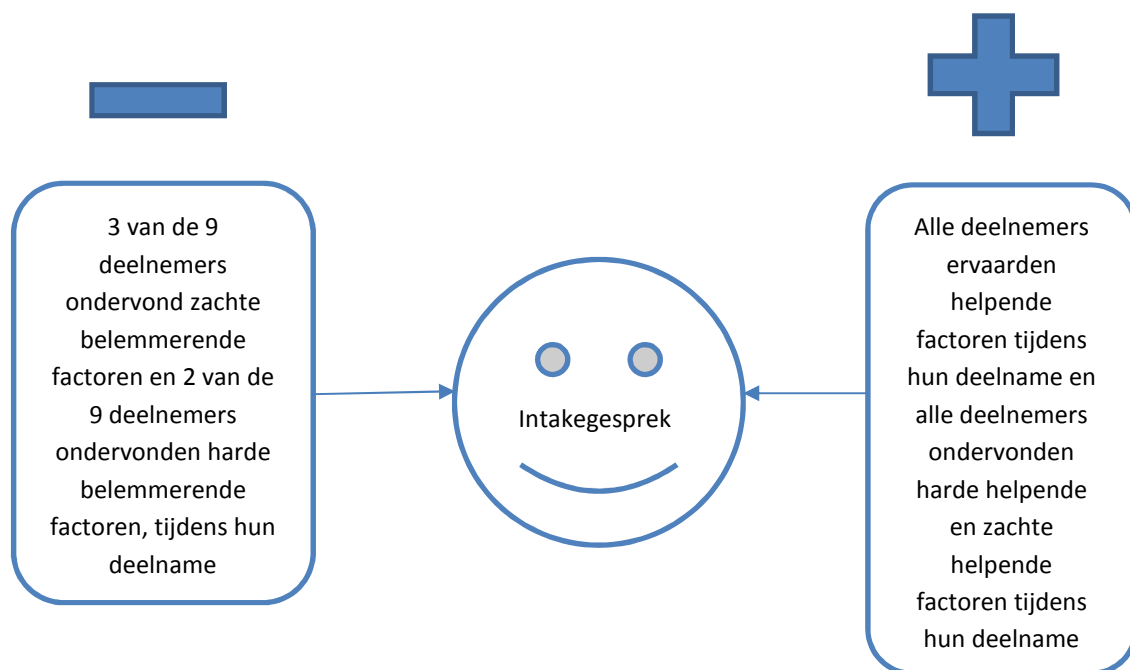
Belemmerende en helpende factoren

Bij het coderen van de antwoorden uit de interviews heeft de onderzoeker, bij de het onderdeel belemmerende en helpende factoren, een onderscheid gemaakt in de antwoorden die de respondenten gaven bij factoren die meespelen bij gesprekken. Er zijn een aantal factoren die met 'harde vaststaande' zaken te maken hebben, zoals; Transport, tijd, financiën, gezondheid, flexibiliteit en oppas. Deze factoren heeft de onderzoeker geschaald onder de naam 'harde' factoren, zo zullen deze vanaf nu ook genoemd worden. Hetzelfde heeft de onderzoeker gedaan met 'zachte gevoelsmatige' factoren, zoals; Motivatie, zin, betrokkenheid, verwachtingen, verhaal doen en eerlijkheid. Deze factoren vallen vanaf dit punt onder de noemer 'zachte' factoren. Daarnaast is er nog een cluster van factoren ontstaan, 'ervaringen tijdens het gesprek'. De factoren die hier onder vallen zijn; Sfeer, openheid, begrip, steun, duidelijkheid, helder, vragen kunnen stellen, nuttig, helpend, begrepen/gehoord voelen, communicatie, interesse vanuit- en klik met de gespreksleider. Deze factoren worden vanaf heden beschreven met de term 'ervaringen'.

De deelvragen die bij dit construct beantwoord dienen te worden zijn, wat zijn belemmeringen volgens de ouders/verzorgers zelf om te participeren aan de gesprekken en afspraken? en wat zijn helpende factoren volgens de ouders/verzorgers zelf die maken dat ouders/verzorgers participeren aan de gesprekken en afspraken?. De beantwoording van de deelvragen vindt plaats per gespreksvorm en wordt geïllustreerd met figuren.

Het intakegesprek

Op de vraag wat belemmerende of helpende factoren waren om te participeren aan het intakegesprek, geven de respondenten de volgende antwoorden. Alle deelnemers ondervonden harde helpende factoren tijdens hun deelname aan het intakegesprek, zie figuur 3. Alle deelnemers ondervonden zachte helpende factoren tijdens de deelname aan het intakegesprek. Alle deelnemers ervaarde helpende factoren tijdens de deelname aan het intakegesprek. Twee van de deelnemers ondervonden harde belemmerende factoren (belastend en lang durend) tijdens de deelname aan het intakegesprek. Drie van de deelnemers ondervonden zachte belemmerende factoren (verkeerde inlichtingen vanuit school van herkomst en motivatie) voorafgaand of tijdens de deelname aan het intakegesprek.

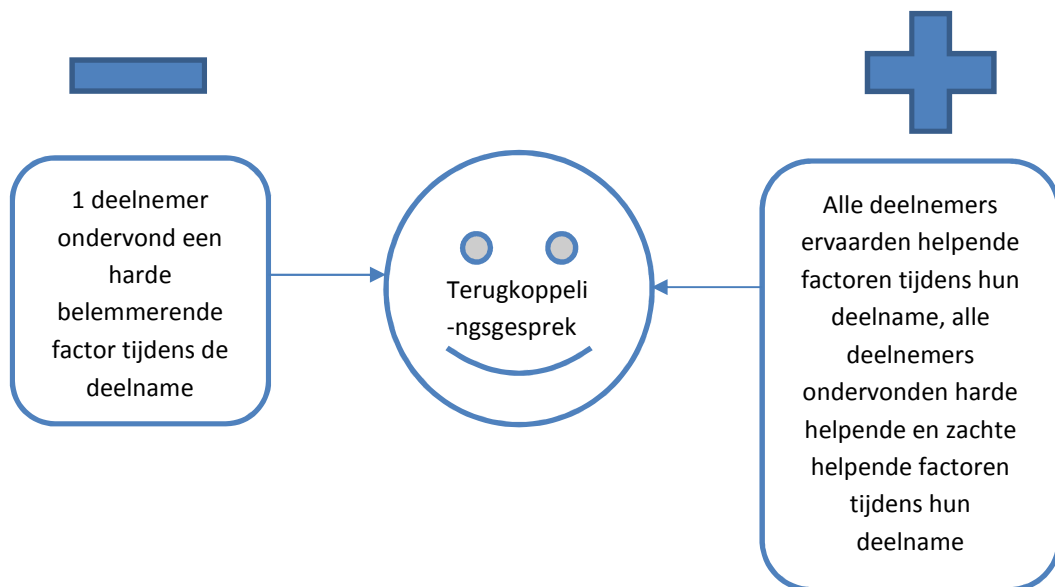

Figuur 3. Mind Map Belemmerende en helpende factoren bij het intakegesprek, beantwoording van de deelvragen.

Het terugkoppelingsgesprek

Op de vraag wat belemmerende of helpende factoren waren om te participeren aan het terugkoppelingsgesprek, geven de respondenten de volgende antwoorden. Alle deelnemers ondervonden harde helpende factoren (tijd, transport, gezondheid, oppas en financiën) tijdens hun deelname aan het terugkoppelingsgesprek, zie figuur 4. Alle deelnemers ondervonden zachte helpende factoren (betrokkenheid, motivatie en zin) tijdens hun deelname aan het terugkoppelingsgesprek. Alle deelnemers ervaarden helpende factoren (sfeer, duidelijkheid, vragen kunnen stellen, gehoord voelen, nuttig, helpend en er werd rekening gehouden met concentratie)

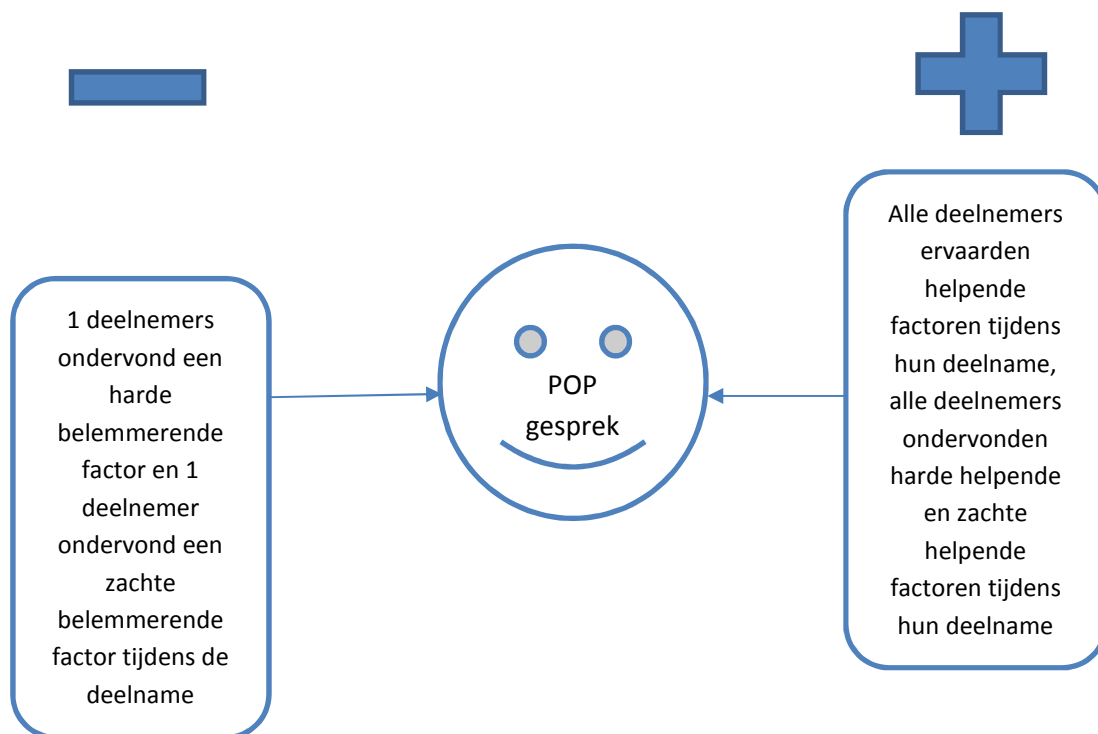
tijdens hun deelname aan het terugkoppelingsgesprek. Eén deelnemer ondervond een harde belemmerende factor (tijd) voorafgaand aan de deelname van het terugkoppelingsgesprek.

Figuur 4. Mind Map Belemmerende en helpende factoren bij het terugkoppelingsgesprek, beantwoording van de deelvragen.

Het POP gesprek

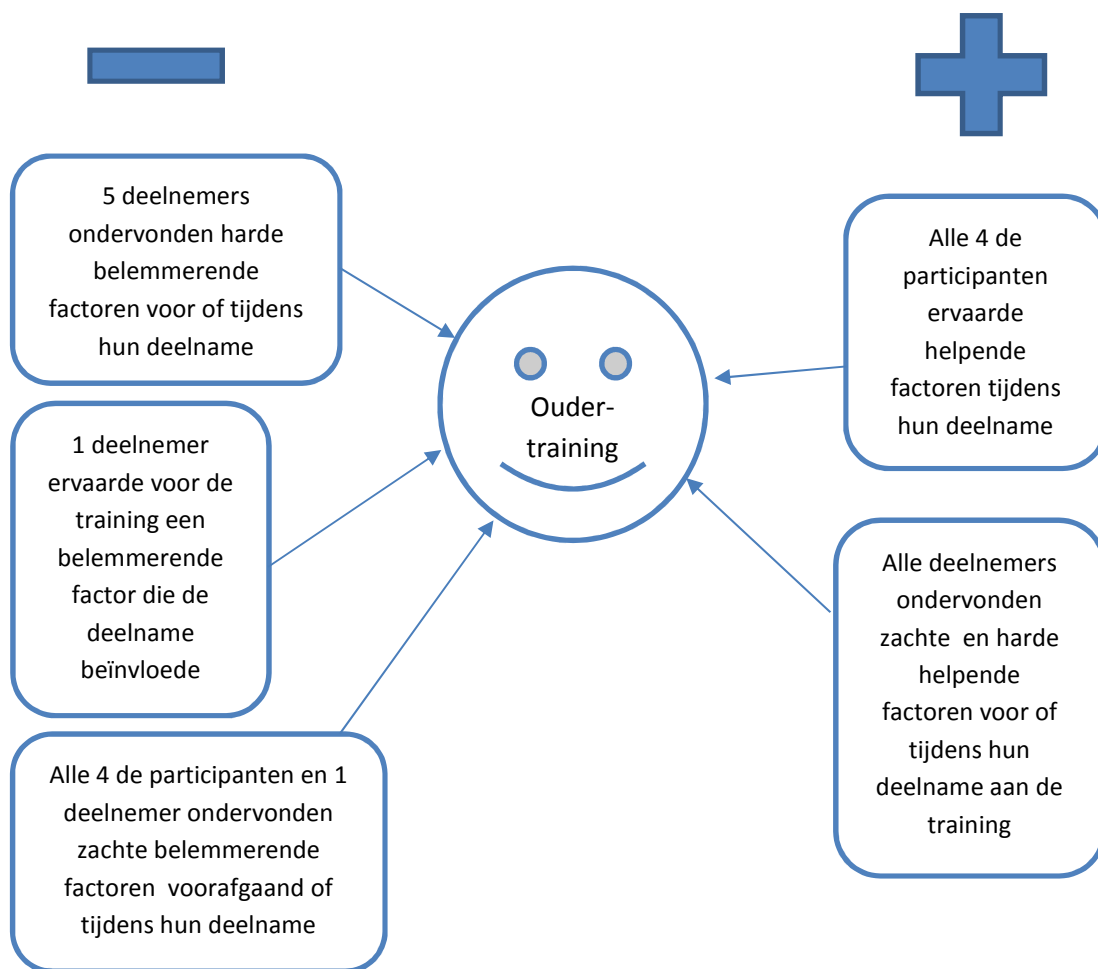
Op de vraag wat belemmerende of helpende factoren waren om te participeren aan het POP gesprek, geven de respondenten de volgende antwoorden. Alle respondenten ondervonden harde helpende factoren (tijd, transport, financiën, gezondheid, oppas en flexibiliteit Almeerkans) tijdens hun deelname aan het POP gesprek, zie figuur 5. Alle deelnemers ondervonden zachte helpende factoren (motivatie, betrokkenheid en zin) tijdens hun deelname aan het POP gesprek. Alle deelnemers ervaarden helpende factoren (communicatie, sfeer, duidelijkheid, gehoord voelen, helpend, nuttig en vragen kunne stellen) tijdens hun deelname aan het POP gesprek. Eén van de deelnemers ondervond een harde belemmerende factor (tijd) tijdens de deelname aan het POP gesprek. Ook ondervond één van de deelnemers een zachte belemmerende factor (sfeer) tijdens de deelname aan het POP gesprek.

Figuur 5. Mind Map Belemmerende en helpende factoren bij het POP gesprek, beantwoording van de deelvragen.

De oudertraining

Op de vraag wat belemmerende of helpende factoren waren om te participeren aan de oudertraining, geven de respondenten de volgende antwoorden. Alle respondenten ondervonden harde helpende factoren voorafgaand of tijdens hun deelname aan de oudertraining, zie figuur 6. Ook ondervonden alle deelnemers zachte helpende factoren (motivatie en betrokkenheid) voorafgaand of tijdens hun deelname aan de oudertraining. Daarnaast ervoeren alle vier de participanten van de oudertraining helpende factoren (sfeer, openheid, duidelijkheid, helderheid, begrip voor elkaar, steun, nuttig en helpend) tijdens hun deelname. Vijf van de deelnemers ondervonden harde belemmerende factoren (tijd en gezondheid) voorafgaand of tijdens hun deelname aan de oudertraining. Alle vier de participanten van de oudertraining ondervonden zachte belemmerende factoren (betrokkenheid afwezige ouders) tijdens hun deelname aan de training. Eén deelnemer en één participant ondervonden zachte belemmerende factoren (niet duidelijk vooraf en geen aansluiting met andere ouders) voorafgaand of tijdens hun deelname. Daarnaast was er één deelnemer die voorafgaand aan de oudertraining een belemmerende factor ervoerde (slechte ervaring met een ontmoetingsbijeenkomst voor de jongeren training).

Figuur 6. Mind Map Belemmerende en helpende factoren bij de oudertraining, beantwoording van de deelvragen.

Aan het eind van elk besproken gesprekvorm werd de respondenten gevraagd om aan te geven of hun deelname aan het gesprek, hun algemene zin om nog deel te nemen aan andere gesprekken had beïnvloed. Bij elke gesprek was er een verschillend aantal deelnemers. Alle deelnemers van alle gesprekken, antwoorden dat hun deelname aan de gesprekken hun algemene zin niet heeft beïnvloed om nog deel te nemen aan andere gesprekken. Zie tabel 2 voor de statistische gegevens.

Heeft de ervaring van het gesprek de algemene zin van de deelnemers beïnvloed om nog deel te nemen aan andere gesprekken			
Soort gesprek:	Ja/nee negatief	Ja/nee positief	Aantal participanten
Intakegesprek	N=0	N=9	N=9
Terugkoppelingsgesprek	N=0	N=8	N=8
POP gesprek	N=0	N=7	N=7
Oudertraining	N=0	N=4	N=4

Tabel 2. Antwoorden van deelnemers, over hun algemene zin om nog deel te nemen aan gesprekken

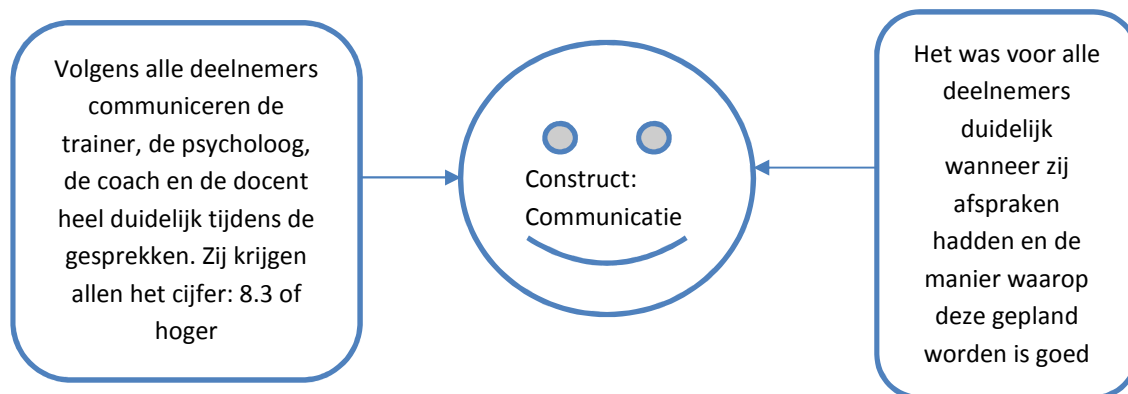
De belangrijkste belemmerende en helpende factoren

Wanneer er aan de deelnemers gevraagd wordt wat voor hen de belangrijkste belemmerende reden is geweest die hun deelname aan gesprekken in de weg kan staan, antwoorden vier respondenten dat zij die niet hadden. Vijf deelnemers antwoorden dat zij een harde belemmerende factor ondervonden hebben, zoals; Tijd, transport, gezondheid of iets wat buiten je macht kan vallen. Wanneer er aan de deelnemers gevraagd wordt wat voor hen de belangrijkste helpende reden is geweest die hun deelname aan gesprekken positief kan beïnvloeden, antwoorden zes respondenten dat dit te maken heeft met zachte factoren (betrokkenheid, motivatie). Drie respondenten antwoorden dat dit voor hen zachte factoren zijn vanuit Almeerkans (inlevingsvermogen en motivatiestimulatie).

Communicatie

Het construct communicatie dient twee deelvragen te beantwoorden. De eerste deelvraag werd gedeeltelijk beantwoord middels een schaalvraag (cijfer 1 tot 10). Over het toebedeelde cijfer werd de deelnemers om uitleg gevraagd. Op de vraag hoe ouders/verzorgers de manier van communiceren ervaren tijdens de gesprekken en afspraken, komen de volgende uitkomsten naar voren. Uit de beantwoording van de respondenten blijkt dat zij allen de communicatie tijdens bovengenoemde gesprekken als goed beoordelen, een 8.3 is het laagst toebedeelde gemiddelde cijfer. Dit is het cijfer voor de docent tijdens het POP gesprek, zie figuur 7. Bij de docent kwamen er twee kritische opmerkingen van de respondenten, over zijn manier van communiceren jegens de jongeren, naar voren. De opmerkingen waren dat de docent de jongeren te kinderachtig toespreekt en dat de docent soms met de vinger wijst, veroordelend overkomt. De overige respondenten beoordeelde de communicatie als goed en duidelijk. Over de psycholoog, die betrokken was bij het intake- en terugkoppelingsgesprek, zijn alle respondenten zeer lovend. Het gemiddelde cijfer dat de psycholoog is toebedeeld is een 9. Er kwamen geen kritische opmerkingen naar voren, haar manier van communiceren is heel duidelijk. Over de trainer, die betrokken is bij het eerste POP gesprek, zijn alle respondenten positief gestemd. Zij geven allen aan dat zijn manier van communiceren helder en duidelijk is. Het gemiddelde cijfer is een 9, er zijn geen kritische opmerkingen jegens de trainer. Over de coach, die betrokken is bij POP gesprekken en de oudertraining, zijn de respondenten ook lovend. Het gemiddelde cijfer voor de coach is een 9. Zij communiceren duidelijk en helder. Er is één kritische noot van een respondent, namelijk dat een coach soms te veel naar één kant van het verhaal keek.

Op de deelvraag wat ouders/verzorgers vinden van de manier van communiceren (de uitnodiging en planning) over de gesprekken en afspraken, komen de volgende uitkomsten naar voren. Voor alle respondenten was het duidelijk wanneer zij geacht werden deel te nemen aan de gesprekken bij Almeerkans. Ook vonden zij de manier waarop de afspraken werden ingepland goed. Zij geven aan dat er inspraak mogelijk was bij het plannen van afspraken, zie figuur 7. Op de vraag of de respondenten nog iets van de Almeerkans medewerkers nodig hadden aan het begin van het traject, om bij alle afspraken te participeren, geeft één respondent aan dat hij/zij wel een agendaremindert van de afspraken had willen ontvangen.

Figuur 7. Mind Map construct Communicatie, beantwoording van de deelvragen.

Afsluitend (Participatie)

Om de deelvraag wat de ouders/verzorgers van de jongeren van Almeerkans zelf kunnen doen om de ouder participatie te vergroten, te beantwoorden zijn er twee vragen gesteld aan de respondenten. Wanneer de deelnemers wordt gevraagd wat zij zelf nog zouden kunnen doen om deel te nemen aan alle afspraken, antwoorden vier mensen dat zij het niet weten of niks beter kunnen doen. Vier respondenten antwoorden dat zij moeten blijven doen wat zij al doen, namelijk betrokken zijn, tijd vrij maken en dat sommige dingen buiten je macht vallen en zij daar niks aan kunnen doen. Eén respondent geeft aan dat hij/zij afspraken beter kan verzetten dan deze af te zeggen. Wanneer de respondenten gevraagd wordt wat andere ouders volgens hun anders zouden kunnen doen om deel te nemen aan alle afspraken, antwoorden drie deelnemers dat zij het niet weten of dat zij niet voor een ander kunnen denken. Zes respondenten antwoorden dat andere ouders hun kind moeten steunen, betrokken moeten zijn, een goed voorbeeld moeten geven en tijd moeten vrij maken voor afspraken.

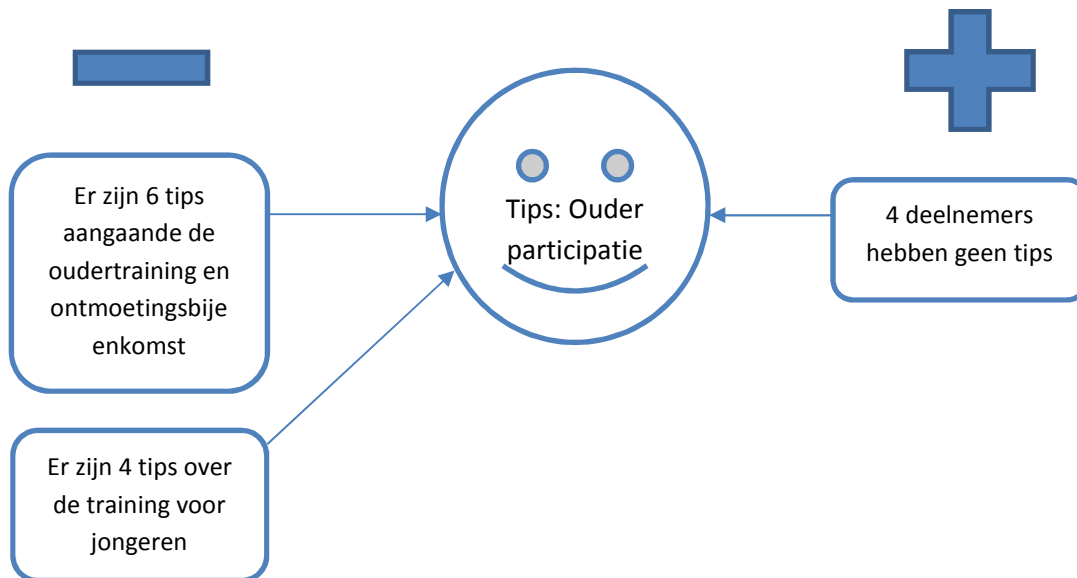
Tips, hoe kan de ouderparticipatie vergroot worden

Om de deelvraag hoe kan Almeerkans de kans dat ouders/verzorgers participeren aan gesprekken en afspraken vergroten, te beantwoorden, is er aan de respondenten gevraagd of zij nog tips hebben aangaande het vergroten van de ouderparticipatie bij Almeerkans. Wanneer de respondenten wordt gevraagd of zij nog tips hebben, zijn er twee categorieën die naar voren komen. De training en begeleiding van de jongeren en de oudertraining, zie figuur 8.

Over de training van de jongeren zegt ongeveer de helft van de deelnemers het volgende: Er zou vaker training moeten komen voor de jongeren of langere trainingsdagen. Tijdens deze training zou het huidige programma aangepast moeten worden. Door meer diepgang te creëren, meer interactieve opdrachten toe te voegen en meer aan te sturen op samenwerking. Ook denken de deelnemers dat de training meer persoonlijk ingesteld zou moeten zijn. Dit kan door de trainingsklas op intelligentieniveau in te delen, de ene jongere heeft meer uitdaging nodig dan de andere. Verder zou er meer individuele begeleiding geboden moeten worden, er wordt bijvoorbeeld een screeningsverslag gemaakt, maar hier wordt weinig mee gedaan.

Over de oudertraining heeft twee derde van de deelnemers het volgende gezegd: Je kan de oudertraining verplichten. Je kan deze beter op een later tijdstip van de dag aanbieden. Je moet de

participanten duidelijk maken wat de training inhoudt en wat het doel is. Er kan daarnaast meer begeleiding voor ouders komen die ook meer persoonlijk is ingesteld. Doe de oudertraining niet in december, dit is een drukke maand. Pas de ontmoetingsavond voorafgaand aan de training van de jongeren aan, deze is niet informatief en het is niet duidelijk wat het doel hiervan is. Vier respondenten hebben geen tips voor de medewerkers van Almeerkans.

Figuur 8. Mind Map, Tips over het vergroten van de ouderparticipatie, beantwoording van de deelvragen.

Hoofdstuk 5. Conclusie, discussie en aanbevelingen

In dit hoofdstuk leest u de conclusies die getrokken worden aan de hand van de resultaten van dit onderzoek. Om antwoord te kunnen geven op de hoofdvraag, zullen eerst de deelvragen beantwoord worden. Vervolgens leest u de discussie die over de uitvoering van dit onderzoek zal gaan. Daarna zullen er aanbevelingen gedaan worden voor vervolg onderzoek, gericht aan de opdrachtgever.

Conclusie

Participatie deel 1 (deelvraag 1 en 2)

Uit de interviews is gebleken dat alle respondenten weten dat ze geacht worden om te participeren aan alle bijeenkomsten van Almeerkans, dat ze hierover voldoende geïnformeerd zijn door Almeerkans, dat zij het goed vinden dat zij op deze manier betrokken worden bij het traject en dat hun jongeren hun participatie lijken te waarderen.

Belemmerende en helpende factoren (deelvraag 5 en 6)

Uit de interviews is gebleken dat de meeste deelnemers geen belemmeringen ondervonden om te participeren aan de intake-, terugkoppeling- en POP gesprekken. De helft van de deelnemers ondervond wel belemmerende factoren voorafgaand of tijdens hun deelname aan de oudertraining. Als belangrijkste belemmerende redenen die de respondenten hun participatie aan andere gesprekken in de weg kan staan noemen zij harde belemmerende factoren, zoals; tijd, transport, gezondheid en andere dingen die buiten je macht kunnen vallen. Daarnaast ondervonden alle deelnemers helpende factoren bij hun participatie aan de bovengenoemde gesprekken. Waarbij betrokkenheid en motivatie vanuit hen zelf en inlevingsvermogen en motivatiestimulatie vanuit Almeerkans, het meest genoemd werden. Ook ondervonden alle deelnemers helpende ervaringen tijdens hun deelnamen aan de gesprekken, zoals bijvoorbeeld gehoord worden, deze ervaringen werden door alle deelnemers het meest benoemd.

Communicatie (deelvraag 7 en 8)

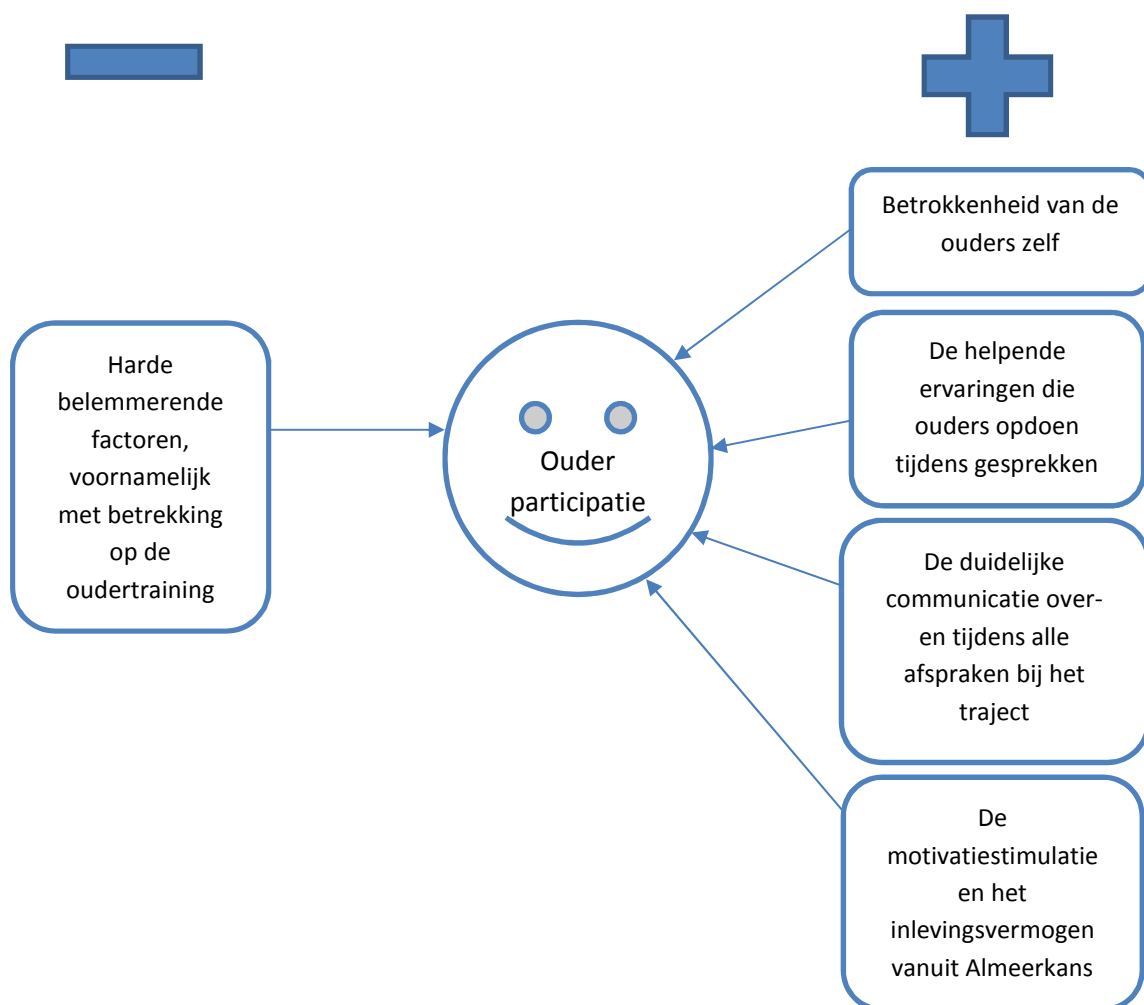
Uit de interviews is gebleken dat het merendeel van de respondenten alle betrokken werknemers met een cijfer van 8.3 of hoger beoordeeld, op hun manier van communiceren. De respondenten benoemde de communicatie met medewerkers als goed en duidelijk. Het is voor alle deelnemers duidelijk wanneer zij afspraken hadden en zij zijn allen tevreden met de manier waarop Almeerkans afspraken inplant.

Participatie deel 2 (deelvraag 3 en 4)

Uit de interviews komen een aantal tips voor de ouderparticipatie naar voren, namelijk dat de oudertraining op een ander moment moet plaatsvinden. Ook komen er een aantal tips voor het traject dat de jongeren volgen naar voren. De training die de jongeren volgen zou moeten worden aangepast en de jongeren zouden meer persoonlijke begeleiding moeten krijgen. Een deel van de deelnemers heeft geen tips. Uit de interviews is ook gebleken dat een deel van de respondenten geen antwoord heeft op de vraag of ouders zelf nog iets anders kunnen doen om de ouderparticipatie te vergroten. Het merendeel van de ouders denkt dat andere ouders ook betrokken moeten zijn bij hun kind.

Hoofdvraag

Na het beantwoorden van de deelvragen, kan de hoofdvraag van het onderzoek, welke factoren spelen volgens de ouders/verzorgers een rol in hun eigen participatie bij Almeerkans, beantwoord worden. Uit de resultaten van het onderzoek kan geconcludeerd worden dat er factoren zijn die een helpende rol spelen voor ouders bij hun participatie aan het traject. De helpende factoren zijn, het betrokken zijn bij je kind en dus ook bij het traject wat hij/zij volgt, de helpende ervaringen die zij opdoen tijdens hun deelname aan de gesprekken, de duidelijke communicatie over- en tijdens alle bijeenkomsten van het traject en de motivatiestimulatie- en het inlevingsvermogen vanuit Almeerkans. Naast de helpende factoren zijn er ook een aantal harde belemmerende factoren genoemd door een deel van de deelnemers, deze hadden voor het merendeel betrekking op de oudertraining, hier ligt nog ruimte voor verbetering vanuit Almeerkans.

Figuur 9. Mind map, overzicht bevinden uit de conclusie van het onderzoek.

Discussie

Tijdens het analyseren en coderen van de resultaten zijn alle stappen beschreven in een logboek. De stappen zijn herhaalbaar door derden, dit maakt het onderzoek betrouwbaarder. Tevens is de intrabeoordelaarsbetrouwbaarheid redelijk hoog. Het interview is volgens een gestandaardiseerde procedure, in vergelijkbare omstandigheden door dezelfde onderzoekster afgenomen. Hetgeen dat de intrabeoordelaarsbetrouwbaarheid hoger zou kunnen maken is, als er proefinterviews zouden zijn afgenomen om te bepalen of de vragen voor eenieder te begrijpen zijn (Verhoeven, 2014).

Helaas was de respons laag, als deze hoger was zou dit het onderzoek meer betrouwbaar en generaliseerbaar maken. Daar tegenover staat wel dat alle ouders een reden hebben gegeven waarom zij niet wilde participeren aan het onderzoek. De antwoorden en de respons in acht nemend, zegt dit ook iets over de populatie, namelijk dat deze redelijk moeilijk te bereiken is en dat de huidige respons misschien wel niet veel hoger had kunnen uitpakken. Oftewel, de huidige respons is wellicht wel een goede representatie van de populatie die ondervraagd is en is dus in redelijke mate toch generaliseerbaar. Er werd door de onderzoekster voorafgaand aan het onderzoek al rekening gehouden met een eventuele lage respons, omdat een achterliggend doel van het onderzoek was om uit te zoeken hoe het komt dat er een lage opkomst is op afspraken bij het traject Almeerkans. Je wilt dus een groep benaderen waarvan al in zekere maten vast is gesteld dat deze niet altijd participeren. Met deze veronderstellingen in acht nemend, kan er ook verondersteld worden dat de huidige respons waarschijnlijk bestond uit ouders die vaak wel participeren en dat er nu waarschijnlijk bijna geen ouders zijn bereikt die weinig participeren.

De respondenten die hebben geparticipeerd aan het onderzoek hebben op de veel vragen gelijkgestemde antwoorden gegeven. Toch is er volgens de onderzoekster nog geen verzadiging opgetreden bij alle constructen. Bij het construct communicatie, onderwerp communicatie docent, en het onderdeel tips leverde over verschillende onderwerpen feedback op waar de opdrachtgever wellicht in verder onderzoek verder op in zou kunnen gaan. Bij een hogere respons was er hoogstwaarschijnlijk wel verzadiging opgetreden, omdat er dan meerdere respondenten zullen zijn met een afwijkend antwoord, waardoor dit antwoord niet meer afwijkend is als er meerdere van zijn. Of sommige antwoorden zullen juist afwijkend blijven omdat er vele malen meer antwoorden worden gegeven die de opinie van de meerderheid weergeven.

Het onderzoek heeft een redelijke validiteit, omdat het semigestructureerde interview duidelijk is en afgebakende vragen heeft, dit laat weinig ruimte voor interpretatie van de antwoorden. Het interview is experimenteel en niet gevalideerd, dit maakt dat de validiteit hoger had kunnen zijn. Daar tegenover is de data verzameling netjes gebeurd en er is consequent met een vast interview schema met vaste volgorde gewerkt, dit laat weinig ruimte voor fouten over. De antwoorden op de vragen zullen gelijkenissen hebben, omdat de respondenten veelal gelijkgestemde (ouders) zijn in een zelfde soort situatie. Tevens hebben de respondenten verstand van het onderwerp, het zijn immers hun gedachten die uitgevraagd worden, dit maakt de inhoudsvaliditeit redelijk hoog (Verhoeven, 2014).

Naast de herhaalbaarheid van dit onderzoek, is het tevens bruikbaar voor de organisatie, omdat de insteek was om de mening van de ouders uit te vragen en dit ook gebeurd is. Tussen de resultaten van dit onderzoek zitten antwoorden die bruikbaar zijn voor Almeerkans. Zoals bijvoorbeeld de opmerkingen over de manier van communiceren van de docent, wellicht kan diegene hier op aangesproken worden. Ook de tips die gegeven worden kunnen wellicht geïmplementeerd worden

of de opmerkingen die respondenten maakten over bepaalde onderwerpen die de aandacht van de organisatie wellicht vereisen. Zoals de mening van ouders dat de jongeren training anders moet of dat er meer persoonlijke begeleiding zou kunnen plaatsvinden. Wanneer de data uit een kwalitatieve onderzoek dient om sociale verschijnselen te verklaren of te beschrijven vanuit het perspectief van de betrokkenen, dan zijn validiteit en betrouwbaarheid minder belangrijk dan wanneer data wordt gebruikt om feitelijkheden en gebeurtenissen te reconstrueren (Hammersley, 2001).

Aanbevelingen

Het aandachtspunt om ouders meer te laten participeren ligt bij de ouders, maar Almeerkans is de partij die meer aandacht aan de ouderparticipatie moet besteden om ouders hierin mee te krijgen. Verder onderzoek moet verricht worden naar de ouderparticipatie bij Almeerkans, omdat nu niet alle ouders bereikt zijn. Juist om de ouders die niet bereikt zijn te kunnen vragen naar de (onderliggende) redenen van het niet aanwezig zijn bij afspraken is belangrijk. Deze ouders zouden waardevolle informatie kunnen geven op vragen die nog niet of gedeeltelijk beantwoord zijn. De respondenten uit dit onderzoek zijn veelal bij alle afspraken geweest, juist de ouders die niet hebben geparticipeerd moeten worden bevraagd, zodat Almeerkans hier oplossingen voor kan bedenken. Dit zou kunnen door middel van het afnemen van vragenlijsten bij aanvang, tussentijds en aan het eind van het traject. Zo kan de ouderparticipatie 'verplicht' geëvalueerd worden. Zo genereer je meer en breder respons. Aan de hand van de toekomstige af te nemen vragenlijsten, die gebaseerd kunnen worden op de huidige gebruikte vragenlijst, kan Almeerkans de ouders bevragen wat zij verwachten, vinden en zouden verbeteren van/aan de ouderparticipatie bij Almeerkans. De tussentijdse evaluatie is ook aan te raden om de ouders die niet bij afspraken komen opdagen of ouders waarbij het traject niet verloopt zoals verwacht, op tijd uit te kunnen vragen wat de reden is van de afwezigheid en of de ouders iets nodig hebben om wel te participeren aan de afspraken. Als de ouders aangeven iets anders nodig te hebben kan er door Almeerkans naar de mogelijkheden gekeken worden. In de bijlage vindt u een plan van aanpak.

De sociale competentie training van de jongeren dient geëvalueerd te worden. Hier zijn een aantal klachten over geweest tijdens het onderzoek. Naar het idee van de onderzoeker hebben de ouders hier wel gelijk in. De onderzoeker heeft zelf meegelopen naast de trainer tijdens deze training. De training is verouderd, in die zin dat er veel teksten gelezen dienen te worden met daaraan vast opdrachten die geschreven dienen te worden. De training kan interactiever en gemoderniseerd worden. Daarnaast is de onderzoeker van mening dat de trainingsgroepen op niveau kunnen worden ingedeeld, al zij het als experimentele fase. Er zijn soms groepen waarbij de jongeren met een TL niveau of hoger, lang moeten wachten tot de jongeren met BBL niveau klaar zijn met het maken van hun opdrachten. Deze tijd kan soms hoog oplopen, dit kan de jongeren met een hoger niveau belemmeren. Een toegepast psycholoog is er toe in staat om deze training te evalueren en te bepalen in overleg met de opdrachtgevers welke veranderingen er nodig zijn om de training te optimaliseren. Voordat de training aangepast wordt moet deze eerst geëvalueerd worden. Na de evaluatie kan de training aangepast worden. Door middel van onderzoek zal de training dan opnieuw geëvalueerd moeten worden om te zien of de geïmplementeerde veranderingen de training verbeterd hebben.

Naast het aanpassen van de training is de onderzoeker, net als sommige respondenten, van mening dat er meer en meer persoonlijke begeleiding nodig is om de jongeren goed te kunnen begeleiden. Er is niet altijd even veel tijd om de jongeren optimaal te begeleiden in het proces dat zij doorlopen

tijdens het traject waar zij in zitten. Zo wordt er een screeningsonderzoek verricht, de uitkomsten worden besproken met de deelnemers, maar er wordt vervolgens niet door de coaches gekeken naar de zwakke en sterke kanten van de jongeren zich bevinden in hun onderzoeksresultaten. Hier zit een redelijk groot gat in de begeleiding. Dat dit niet gebeurt komt waarschijnlijk ook omdat de coaches simpelweg geen tijd hebben om dit screeningsverslag te lezen, te analyseren en hier vervolgens een persoonlijk plan van aanpak voor de jongeren van te maken. Hier ligt wel een mogelijkheid voor een toegepast psycholoog in, aangezien deze is opgeleid in diagnostiek en coaching en deze twee vaardigheden bij elkaar aansluiten in deze te verrichten taak.

Naar aanleiding van de onderzoeksresultaten zal de oudertraining besproken worden. Er moet volgens de respondenten gekeken worden naar de uitnodigingsbrief. Is deze inderdaad niet duidelijk over de het doel van de oudertraining? Ook kan er geëvalueerd worden of de training op een andere datum en een ander tijdstip gehouden kan worden. Uit ervaring, door deelneming aan de training, weet de onderzoeker dat de training inderdaad in een drukke maand gegeven wordt en dat het een tijdstip is waarop mensen vaak eten en dergelijken. Ook zijn er ouders die naar de training komen en die vragen of de training verplicht is. Zodra zij horen dat dit niet het geval is, komen er een aantal niet meer opdagen. Dit haakt aan bij de tips die ouders gaven over het verplichten van de oudertraining. De onderzoeker denkt dat een meer verplichte toon, een gestelde voorwaarde kan het genoemd worden, ouders meer aanspoort om toch te participeren aan de oudertraining. Een toegepast psycholoog kan met de organisatie mee kijken of de oudertraining anders moet/kan worden uitgevoerd.

Vervolgonderzoek zou kunnen worden gedaan, naar de doelgroep, door diepgaandere interviews af te nemen met ouders die daar voor open staan. Als er rekening mee wordt gehouden dat de lage ouderparticipatie niet aan het traject ligt, maar misschien aan de deelnemende ouders, zou er meer gericht naar de doelgroep gekeken moeten worden. De sociaal economische status (SES), afkomst en culturele opvoeding van de deelnemers zouden een rol kunnen spelen in hun ouderparticipatie aan het traject. In dit onderzoek zijn de factoren als afkomst en SES niet meegenomen. Uit literatuuronderzoek van Kim (2009) blijkt dat er een aantal contextuele factoren zijn die als barrière bij ouderparticipatie meespelen, specifiek als het gaat om ouders uit minderheden groepen (waaronder ouders vallen met een lage SES, andere etnische en culturele afkomst en alleenstaande ouders). Met vervolg onderzoek naar de doelgroep van Almeerkans kan er gekeken worden of de aanpak die Almeerkans hanteert wel geschikt is voor de doelgroep. Hoe de vragenlijst er uit moet komen te zien is aan de opdrachtgever. Ook kunnen medewerkers geïnterviewd worden over de ouderparticipatie. Wat zij van de huidige aanpak vinden, of zij denken dat er iets anders kan en of zij ideeën hebben over een andere aanpak voor de doelgroep. Bij het afnemen van interviews bij zowel de ouders als bij de medewerkers kan een toegepast psycholoog de interviews opzetten, afnemen en analyseren. Volgens Kim (2009) zou een toegenomen begrip van de aard van ouderbetrokkenheid bij minderheden kunnen leiden tot een betere samenwerking tussen ouders en school.

Er zou gekeken kunnen worden naar hoe soortgelijke instanties als Almeerkans de ouderparticipatie geregeld hebben. Wellicht dat daar nog bruikbare ideeën tussen zitten die bij de ouderparticipatie van Almeerkans zouden kunnen worden geïmplementeerd. Dit onderzoek zou een toegepast psycholoog kunnen leiden aan de hand van aanwijzingen van de opdrachtgever.

Bijlagen

1. Toestemmingsformulier

Beste ouder/verzorger,

Door deel te nemen aan dit interview geeft u toestemming om uw antwoorden te verwerken in het onderzoek dat de student uitzet, om de ouderparticipatie bij het project Almeerkans in kaart te brengen en eventueel te verbeteren.

Uw antwoorden en gegevens worden anoniem door de student verwerkt. Enkel de student heeft kennis van welke ouders er deelnemen aan het onderzoek en zij zal uw gegevens coderen zodat deze onherkenbaar zijn voor derden.

Tijdens het interview is u verteld dat u op elk gewenst moment het interview kan stoppen en dat u niet verplicht bent om antwoorden te geven op de vragen. Daarnaast is het aan u om de samenvatting van uw antwoorden te lezen en goed te keuren voor gebruik in het onderzoek.

U kunt het onderzoek bij de student opvragen als u interesse heeft om de resultaten te lezen. Dit zal mogelijk zijn vanaf november 2018.

Hartelijk dank voor uw deelname.

Ondergetekende: C. M. Out. Stagiaire Almeerkans

.....

Ondergetekende geeft toestemming voor bovenstaande:

Naam: ..... Plaats: ..... Datum: .....

Handtekening:

.....

2. Interview

Hoofdvraag:

Welke factoren spelen volgens de ouders/verzorgers een rol in hun eigen participatie bij Almeerkans (om precies te zijn gaat het in dit onderzoek om participatie aan de intakegesprekken, terugkoppelingsgesprekken, POP gesprekken en de ouderbijeenkomsten)?

Deelvragen:

Participatie

1. Weten ouders/verzorgers dat zij geacht worden te participeren aan de intakegesprekken, terugkoppelingsgesprekken, POP gesprekken en de ouderbijeenkomsten?

Interview vraag:

- Weet u dat u verwacht wordt om deel te nemen aan het intakegesprek, het terugkoppelingsgesprek, de POP gesprekken en de ouderbijeenkomsten?
- Hoe bent u ervan op de hoogte gesteld dat u moet deelnemen aan de afspraken?
- Wat vindt u ervan dat u verwacht wordt om deel te nemen aan deze afspraken?

2. Wat denken ouders/verzorgers dat hun jongeren vinden van de participatie van hun ouders/verzorgers aan de intakegesprekken, terugkoppelingsgesprekken, POP gesprekken en de ouderbijeenkomsten?

Interview vraag:

1. Praat u wel eens met uw jongere over uw deelname aan de gesprekken bij Almeerkans?
  2. Denkt u dat uw jongere het waardeert als u bij de afspraken aanwezig bent?
- DV. Waar aan merkt u dat, wat zegt uw kind dan?

Eerdere ervaringen

Heeft u eerder ervaring opgedaan door deel te nemen aan de intakegesprekken, terugkoppelingsgesprekken, POP gesprekken en de ouderbijeenkomsten? Zo ja, onderstaande vragen een voor een af gaan.

Redenen en ervaringen die een rol kunnen spelen voor ouders bij het wel dan niet deelnemen aan de intakegesprekken, terugkoppelingsgesprekken, POP gesprekken en de ouderbijeenkomsten. Per onderwerp vragen bij alle gespreksvormen: "Speelt dit een rol?" Zo ja, "Kunt u dat toelichten?"	
Belemmerende	Helpende
(factoren die ouders zelf noemen eerst bespreken)	(factoren die ouders zelf noemen eerst bespreken)
• • • •	• • • •
• Motivatie/verplichting • Eigen Betrokkenheid • Zin/stemming • Afspraken helder • Tijd • Oppas • Transport • Financiële middelen • Fysieke en mentale gezondheid	• Motivatie • Eigen Betrokkenheid • Zin/stemming • Tijd • Fysieke en mentale gezondheid
• Eerdere ervaringen: "Als u terugkijkt op eerdere gesprekken, hoe ervaaarde u dan de....?"	
• Sfeer • Voelt zich begrepen/gehoord • Informatie is duidelijk • Nuttig • Helpend	

Wat zijn belemmerende en helpende factoren voor ouders/verzorgers om deel te nemen aan de intakegesprekken, terugkoppelingsgesprekken, POP gesprekken en de ouderbijeenkomsten?

Wat zijn belemmeringen en helpende factoren volgens de ouders/verzorgers zelf om te participeren aan het intakegesprek?	
Belemmerende	Helpende
• •	• •
Heeft deze ervaring uw deelname in algemene zin beïnvloed om nog deel te nemen aan andere gesprekken?	

Wat zijn belemmeringen en helpende factoren volgens de ouders/verzorgers om te participeren aan het terugkoppelingsgesprek?	
Belemmerende	Helpende
• •	• •
Heeft deze ervaring uw deelname in algemene zin beïnvloed om nog deel te nemen aan andere gesprekken?	

Wat zijn belemmeringen en helpende factoren volgens de ouders/verzorgers zelf om te participeren

aan de POP gesprekken?	
Belemmerende	Helpende
• •	• •
Zo ja, is de ervaring een belemmering of een helpende factor die maakt dat u nogmaals deel zou nemen aan de POP gesprekken?	

Wat zijn belemmeringen en helpende factoren volgens de ouders/verzorgers zelf om te participeren aan de ouderbijeenkomsten?	
Belemmerende	Helpende
• •	• •
Zo ja, is de ervaring een belemmering of een helpende factor die maakt dat u nogmaals deel zou nemen aan de ouderbijeenkomsten?	

(Deelvraag 3.) Hoe kan Almeerkans de kans dat ouders/verzorgers participeren aan intakegesprekken, terugkoppelingsgesprekken, POP gesprekken en de ouderbijeenkomsten vergroten, volgens de ouders/verzorgers?

1. Wat is volgens u de belangrijkste belemmerende reden die uw deelname aan afspraken in de weg kan staan?
2. Wat is volgens u de belangrijkste helpende reden die uw deelname aan afspraken positief beïnvloed?

Communicatie

1. Wat vinden ouders/verzorgers van de manier van communiceren (de uitnodiging en planning) over de intakegesprekken, terugkoppelingsgesprekken, POP gesprekken en de ouderbijeenkomsten?

Interview vraag:

1. Was het voor u duidelijk wanneer u moest verschijnen op de verschillende afspraken?
2. Wat vindt u van de manier waarop afspraken worden ingepland (is er inspraak mogelijk bij het maken van de afspraken)?
3. Wat had u aan het begin van het traject nodig van Almeerkans medewerkers om te zorgen dat u bij alle afspraken kon participeren (bv. een schema of agenda reminder)?

2. Hoe ervaren ouders/verzorgers de manier van communiceren tijdens de intakegesprekken, terugkoppelingsgesprekken, POP gesprekken en de ouderbijeenkomsten?

Interview vraag:

1. Hoe duidelijk vindt u van de manier van communiceren van de coaches tijdens de POP gesprekken en de oudertraining?

- niet duidelijk ----- heel duidelijk (schaal kaartje maken)

DV. Wat maakt het zo .....(duidelijk) voor u?

2. Hoe duidelijk vindt u van de manier van communiceren van de trainer tijdens de POP gesprekken?

- niet duidelijk ----- heel duidelijk (schaal kaartje maken)

DV. Wat maakt het zo .....(duidelijk) voor u?

3. Hoe duidelijk vindt u van de manier van communiceren van de docent tijdens de POP gesprekken?

- niet duidelijk ----- heel duidelijk (schaal kaartje maken)

DV. Wat maakt het zo .....(duidelijk) voor u?

4. Hoe duidelijk vind u van de manier van communiceren van de psycholoog tijdens de intake- en terugkoppelingsgesprekken?

- niet duidelijk ----- heel duidelijk (schaal kaartje maken)

DV. Wat maakt het zo .....(duidelijk) voor u?

Afsluitend:

(Deelvraag 4.) 1. Wat kunnen de ouders/verzorgers van de jongeren van Almeerkans zelf doen om de ouderparticipatie, van hen zelf en van andere ouders, te vergroten?

Interview vraag:

- Wat zou u zelf kunnen doen om deel te nemen aan de afspraken?
- Wat zouden andere ouders kunnen doen om deel te nemen aan de afspraken?
- Hoe denkt u dat de ouderparticipatie beter zou kunnen, heeft u nog tips?

2. In hoeverre hebben de ouders/verzorgers er vertrouwen in dat Almeerkans hun jongere kan helpen aan een diploma, en waar ligt dat dan aan (project, jongere, ouders, andere reden)?

Deze vraag wordt buiten het onderzoek gelaten, dit is puur ter informatie voor de opdrachtgever.

3. Logboek

Op 30 augustus 2018 is de onderzoeker begonnen met het transcriberen en samenvatten van de interviews, het laatste interview is op tien september 2018 verwerkt. Na het samenvatten van de interviews, zijn deze naar de ouders per e-mail verzonden. Daarnaast hebben de ouders per post een toestemmingsformulier ontvangen die zij getekend geretourneerd hebben.

Het samenvatten van de interviews is op de volgende manier gebeurd:

Alle vragen zijn uit de samenvatting van het interview gelaten. Daarnaast zijn alle delen van zinnen die niet relevant waren voor het antwoord op de betreffende vraag, weg gelaten. Ook zijn alle na denk momenten uit de samenvatting weggelaten, zoals wanneer mensen uhm zeggen en het antwoord op hun vraag herformuleren of veranderen.

Op zeventien september 2018 heeft de onderzoeker alle antwoorden van de deelnemers onder elkaar gezet voor een duidelijk overzicht. Aangezien er negen deelnemers zijn, had het weinig zin om een codeerprogramma (zoals Atlas.ti) voor de antwoorden te gebruiken, omdat het invoeren van de gegevens meer tijd zou kosten dan het zelfstandig analyseren en coderen van de antwoorden.

Er is gebruik gemaakt van axiaal coderen. De antwoorden zijn eerst met elkaar vergeleken op 17 september. De dag daarna zijn de antwoorden, die met elkaar overeen kwamen, van de deelnemers, samengevoegd. De antwoorden kwamen met elkaar overeen wanneer er hetzelfde gezegd werd door de deelnemers, maar dan met andere woorden. Bijvoorbeeld: 'Goed, want dan ben je helemaal op de hoogte van wat er gebeurt' en 'Goed, geen bezwaar'. Ook zijn negatieve en positieve antwoorden samen gevoegd bij sommige vragen, waardoor er een eenduidig antwoord op de vraag ontstond. Dus alle antwoorden waar een 'ja' in voor kwam zijn samengevoegd, ditzelfde geldt voor alle antwoorden waar een 'nee' in voor kwam.

Op 24 september is er door de onderzoeker nog een selectie gemaakt in de antwoorden die relevant zijn voor de beantwoording van de deelvragen. Hierbij zijn er nog een aantal antwoorden samengevoegd die veel overeenkomsten met elkaar hadden en die de vragen op dezelfde relevante manier beantwoorden. Bijvoorbeeld op de vraag, hoe ouders op de hoogte zijn gesteld van de verschillende afspraken, waren er drie soorten antwoorden: 'Ik krijg altijd een brief thuis', 'Tijdens het kennismakingsgesprek is dit verteld' en 'Dat is in het eerste gesprek verteld en ik kreeg ook brieven thuis'. Deze drie soorten antwoorden, die alle drie bevestigen dat ouders op de hoogte zijn gesteld, zijn onder één antwoord geschaald, namelijk: Dat is in het eerste gesprek verteld of/en ik kreeg ook brieven thuis. Om te categoriseren en de tabellen overzichtelijk te houden is dit proces toegepast. Nadat alle antwoorden waren gecodeerd,, heeft de onderzoeker deze gebruikt in hoofdstuk vier.

De antwoordschema's en de samengevoegde antwoordschema's zijn bij de onderzoeker op te vragen voor een duidelijk overzicht.

4. Plan van aanpak aanbeveling

Verder onderzoek moet verricht worden naar de ouderparticipatie bij Almeerkans, omdat nu niet alle ouders bereikt zijn en er dus geen volledig beeld is gevormd over de mening van de ouders over de ouderparticipatie. In de vorm van vragenlijsten bij aanvang, tussentijds en aan het eind van het traject, kan de ouderparticipatie geëvalueerd worden. Om zo meer en breder respons te genereren en antwoorden te krijgen van ouders die niet bereikt zijn tijdens dit onderzoek. Aan de hand van de toekomstig af te nemen vragenlijsten, die gebaseerd kunnen worden op de huidige gebruikte vragenlijst, kan Almeerkans de ouders bevragen wat zij verwachten, vinden en zouden verbeteren van/aan de ouderparticipatie bij Almeerkans. De tussentijdse evaluatie is ook aan te raden om de ouders die niet bij afspraken komen opdagen of ouders waarbij het traject niet verloopt zoals verwacht, op tijd uit te kunnen vragen wat de reden is van de afwezigheid en of de ouders iets nodig hebben om wel te participeren aan de afspraken.

Om alle ouders te bereiken en hun mening te vragen over de ouderparticipatie bij Almeerkans, is het plan om bij hen meerdere keren een mondelinge vragenlijst te laten beantwoorden. Deze vragenlijst moet worden opgesteld samen met het management en de medewerkers van Almeerkans. Het semigestructureerde interview kan als houvast dienen en als basis voor de vragenlijst. Deze vragenlijst moet af zijn voordat de nieuwe lichting jongeren zich aandient september 2019.

Na het vaststellen van de vragenlijst kan het plan worden ingevoerd. Alle nieuwe ouders van jongeren die bij Almeerkans in het traject komen, worden verplicht om deel te nemen aan het vragenlijstonderzoek. Het plan is als volgt:

Alle jongeren hebben aan het begin van het traject een intakegesprek. Het afnemen van de vragenlijst bij ouders zal als een soortgelijk gesprek worden geïntroduceerd. Maar het verschil is dat zij ondervraagd zullen worden over hun verwachtingen over de ouderparticipatie bij Almeerkans. Het belang van de mening van de ouders aangaande hun participatie aan het traject wordt hen duidelijk gemaakt voorafgaand aan het gesprek. Er kunnen vragen worden gesteld als; 'Wat denkt u dat Almeerkans van u verwacht op het gebied van participatie tijdens de deelname van uw jongere aan het traject?' of 'Hoe verschilt uw participatie bij de aankomende gesprekken bij Almeerkans met uw participatie bij de vorige school van uw jongere?'. Met dit gesprek worden de ouders er subtiel op gewezen dat zij echt verwacht worden te participeren aan alle gesprekken en afspraken bij Almeerkans. Aan de hand van de antwoorden van de ouders kunnen coaches kijken waar de zwakke en sterke punten van de ouders liggen omtrent hun participatie aan het traject. Als zij bijvoorbeeld aangeven het niet fijn vinden om gebeld te worden, dan kan de coach daar rekening mee proberen te houden door alleen te mailen.

Halverwege het traject, als de jongeren naar fase 2 doorgaan, worden de ouders nogmaals ondervraagd over de ouderparticipatie. Dit kan tijdens of na hun afspraak die zij hebben voor het intakegesprek op school. Ditmaal zal het een evaluerende vragenlijst zijn. De vragen zullen zijn in de trant van; 'Wat vond u van de het gesprek (intake-, terugkoppeling- en POP gesprekken en oudertraining allen af gaan)?', hier zal op de verschillende factoren die tijdens dit onderzoek ook aan bod zijn gekomen worden doorgevraagd. Of 'Hoe ervaart u de communicatie vanuit Almeerkans medewerkers?'. De antwoorden van de ouders over eventuele verandering die zij wensen te zien moet zo snel mogelijk worden geïmplementeerd.

Als de jongeren klaar zijn om examens te doen worden de ouders nogmaals uitgenodigd om de vragenlijst mondeling te bespreken. Ook dit keer zal het een evaluerend gesprek worden. Maar deze keer wordt de ouders gevraagd of zij verbetering hebben opgemerkt. Dit kunnen vragen zijn in de trant van; 'Hoe kijkt u nu aan tegen uw deelname aan de POP gesprekken?' of andere vragen waar ouders iets over gezegd hebben in hun vorige vragenlijst gesprek. Deze vragen worden gepersonaliseerd aan de hand van de antwoorden die de ouders in het tussenevaluatiegesprek hebben gegeven. Deze kunnen nu moeilijk vooraf worden opgesteld. Het bekijken van de antwoorden op de vorige vragenlijst en het opstellen van de vragen voor de laatste vragenlijst is een taak die een toegepast psycholoog of een psycholoog van het traject moet doen.

De bovenstaande gesprekken zullen moeten worden uitgevoerd door een toegepast psycholoog, een psycholoog of de coördinator. Dit is geen taak voor de coach, het moet een onafhankelijk figuur zijn waarbij de ouders zich open en kwetsbaar kunnen opstellen. Omdat de vragenlijsten na afloop van elk gesprek worden geëvalueerd, worden de nodige wijzigingen meteen besproken met het management en kunnen deze indien van toepassing meteen geïmplementeerd worden. Zo wordt de ouderparticipatie op maat gemaakt met inspraak van de ouders zelf en blijft deze up to date.

5. Literatuur

- De Vries, P. (2010). *Handboek ouders in de school* (1^e druk). Edg Thuiswinkel.
- Estell, D. B., & Perdue, N. H. (2013). Social support and behavioral and affective school engagement: The effects of peers, parents and teachers. *Psychology in the schools*, 50, 325-339.
- Fann, W., Williams, C. M., & Wolters, C. A. (2012). Parental involvement in predicting school motivation: Similar and differential effects across ethnic groups. *The Journal of Educational Research*, 105, 21-35.
- Hammersley, M. (2001). Ethnography and realism. In: R.M. Emerson (ed)., *Contemporary Field Research. Perspectives and Formulations*. Los Angeles: Waveland Press, 102-111.
- Hill, N., & Taylor, L., (2004) Parental School Involvement and Children's Academic.
- Hoover-Dempsey, K. V., Walker, J. M. T., Sandler, H. M., Whetsel, D., Green, C. L., Wilkins, A. S. & Closson, K. (2005). Why Do Parents Become Involved? Research Findings and Implications. *The Elementary School Journal*, 106(2), 105-130.
- Kim, Y. (2009). Minority parental involvement and school barriers: Moving the focus away from deficiencies of parents. *Educational Research Review*, 4, 80-102.
doi:10.1016/j.edurev.2009.02.003
- Mind at Work (2017). *Handboek Almeerkans*.
- Mind at Work (2017). *Verantwoording naar de gemeente Almere*.
- Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (2009). Ouderbetrokkenheid. Referentie: PO/B&S/94429. Den Haag.
- Nederlands Jeugdinstituut (2013). *Ouderbetrokkenheid in het onderwijs*. Geraadpleegd op <https://www.nji.nl/nl/Download-NJi/Ouderbetrokkenheid-in-het-onderwijs.pdf>
- Nederlands Jeugdinstituut (2013). *Wat werkt bij oudertrainingen?* Geraadpleegd op https://www.nji.nl/nl/Download-NJi/Wat-werkt-publicatie/WatWerkt_Oudertrainingen.pdf
- Pameijer, N. (2012). *Samen sterk: ouders & school* (1e druk). België: Acco.
- Smit, F., Driessen, G. Sluiter, R. & Brus, M. (2007). Ouders, scholen en diversiteit. Ouderbetrokkenheid en – participatie op scholen met veel en weinig achterstandsleerlingen. Nijmegen: ITS, Radboud Universiteit Nijmegen.
- Van Dinteren, R. & Kuijpers, M. (2017). Loopbaan keuzes en de invloed van het brein. *Loopbaan Visie*, 2016-04
- Vedder, P., Boekaerts, M. & Seegers, G. (2005). Perceived social support and well being in school. *Journal of Youth and Adolescence*, 34, 269-278.
- Wang, M. T. & Eccles, J. S. (2012). Social support matters: Longitudinal effects of social support on three dimensions of school engagement from middle to high school. *Child Development*, 83, 877-895.

6. Stellingen verdediging

1. Het heeft geen zin om ouders betrokken te maken bij het traject, omdat ouderbetrokkenheid geen positieve invloed heeft op de schoolgang van de jongeren
2. Er is meer training nodig om de jongeren een zinvolle dagbesteding te bieden en om hen zo op weg te helpen om beter te functioneren in de maatschappij en om beter tot hun recht te komen in de klas waar zij straks weer in moeten functioneren
3. De psychologische begeleiding van jongeren die extra aandacht nodig hebben heeft geen zin
4. De doelgroep verandert, de jongeren die extra aandacht nodig hebben, beïnvloeden het leerproces van de overige jongeren in negatieve zin
5. De werkdruk van de consulenten beïnvloed het traject dat de jongeren volgen in negatieve zin